Bilaga 1-Aktualitetsprövning av Linköpings kommuns översiktsplan

En bilaga till Planeringsstrategi 2024

Linköping

Diarienummer: KS 2022-540
Datum: 2024-01-22
Projektgrupp: Caroline Johansson (till augusti 2023), Adrian Hult (till juli 2023),
Julia Appelgren (till april 2023), Helena Eide och Frida Sandén
Organisation: Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Enheten för strategisk planering

Innehåll

Inledning **4**
Om aktualitetsprövningen 4
Tematisk prövning av översiktsplanen **7**
Innehållskrav i översiktsplanen 7
Krav om digitala och enhetliga översiktsplaner 13
Identifierade samhällsförändringar 14
Slutsatser från den tematiska prövningen av översiktsplanen 20
Geografisk prövning av översiktsplanen **22**
Prövning av övergripande kommunomfattande inriktningar 22
Prövning av inriktningarna för staden 24
Prövning av inriktningarna för landsbygden och småorterna 32
Prövning av inriktningarna för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad 37
Prövning av inriktningarna för Linghem 42
Prövning av inriktningarna för Ljungsbro och Berg 46
Prövning av inriktningarna för Sättuna 51
Prövning av inriktningarna för Vikingstad 52
Slutsatser från aktualitetsprövningen av Linköpings kommuns översiktsplan **56**
De bärande inriktningarna är aktuella, men en ny översiktsplan behövs för att möta nya och kommande krav 56
Delar av översiktsplanen bedöms som inaktuellt 56
Referenslista **58**

Inledning

Här beskrivs bakgrund och syfte med aktualitetsprövningen, samt hur aktualitetsprövningen har genomförts.

Om aktualitetsprövningen

En bilaga till planeringsstrategin

För att säkerhetsställa att översiktsplanen stämmer överens med den rådande politikens uppfattning om byggande, mark- och vattenanvändning och hushållning med naturresurser ska enligt 3 kap. 25 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900) en planeringsstrategi antas av kommunfullmäktige inom två år efter varje ordinarie val.

Som en del av planeringsstrategin ska översiktsplanens aktualitet prövas. I prövningen är målet att bedöma innehållet i översiktsplanen i förhållande till nya planeringsförutsättningar, samt innehållskraven i 3 kap. 3 §, 4 § 2 st. 1 och 2 p. samt 5 §. Det är översiktsplanen i sin helhet som ska bedömas. Det går inte att lägga till nya saker eller ändra översiktsplanen genom planeringsstrategin.

Metod

En prövning i två huvuddelar

En omvärldsbevakning visar att landets kommuner gör sina aktualitetsprövningar på olika sätt och med olika ambitionsnivå. I och med att ingen given metod finns framtagen har Linköpings kommun i hög grad utgått från sina behov när metod har definierats. Aktualitetsprövningen har därför delats upp i en tematisk och en geografisk del, där den geografiska delen kompletterar den tematiska delen som är mer övergripande och generell. Även den geografiska prövningen är relativt övergripande, eftersom syftet är att identifiera vilka frågor kommunen behöver arbeta vidare med. Avslutningsvis sammanfattas de huvudsakliga slutsatserna i ett eget avsnitt.

Bedömningen grundar sig på omvärldsbevakning, inspel från en referensgrupp med sakkompetenser från Linköpings kommun, relevanta kommunala bolag, Östgötatrafiken, Region Östergötland, samt länsstyrelsen (se bilaga 2 till planeringsstrategin). Kommunen har främst nyttjat underlagen som stöd för att identifiera nya förutsättningar. Hur kommunen ställer sig till de nya förutsättningarna framgår av prövningen.

Bedömningskriterier

Enligt 3 kap. 23 § PBL ska kommunen bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell. Bland annat ska kommunen bedöma aktualiteten av översiktsplanens redovisning av mark- och vattenanvändningen, samt kommunens inriktning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras (3 §). Kommunen ska även bedöma om planen är aktuell i förhållande till riksintressen och gällande miljökvalitetsnormer (4 § 1 och 2 st.), samt en rad förhållanden som ska framgå av översiktsplanen (5 §).

Översiktsplanen bedöms i den här aktualitetsprövningen både samlat och i olika delar. Planen kan vara delvis aktuell, vilket betyder att delar av innehållet bedöms som aktuellt och andra delar bedöms vara inaktuellt eller i behov av uppdatering. Skälen för bedömningen varierar, där uppdateringsbehovet i vissa fall kan kopplas till helt nya frågor som översiktsplanen av naturliga skäl inte hanterar. I andra fall beror behovet på att det har tillkommit ny kunskap inom områden som påverkar inriktningar som redan finns. Det är inte rimligt att tänka att allt innehåll i översiktsplanen ska vara aktuellt.

Kommunen har i den här aktualitetsprövningen höjt ambitionsnivån jämfört med tidigare prövningar genom att noggrannare pröva inriktningarna gentemot samtliga innehållskrav i översiktsplanen. Prövningen sker alltså inte bara mot de specifika paragrafer som anges i lagtexten. Prövningen sker heller inte bara gentemot de förutsättningar som ändrats sedan 2020 när den senaste aktualitetsförklaringen gjordes, utan blickar längre tillbaka. Syftet med ambitionshöjningen är att ge en tydligare bild kring översiktsplanens aktualitet för användare av planen enligt beskrivningen i propositionen "En utvecklad översiktsplanering" (2019), samt ge en bra grund för fortsatt arbete. Framtida prövningar bedöms inte behöva bli lika omfattande.

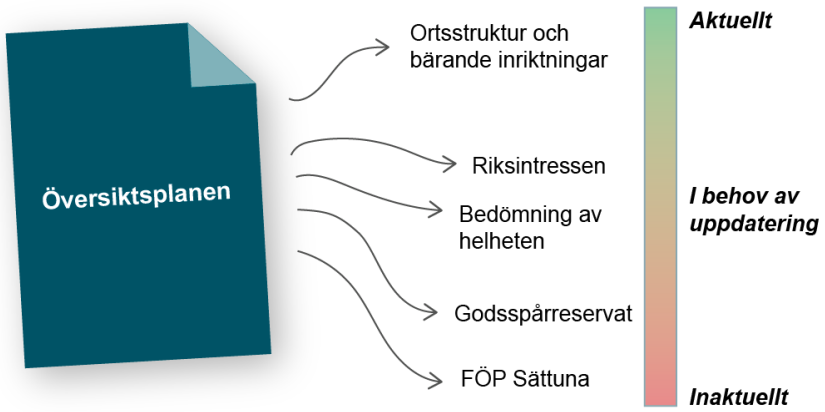

Figur 1: *Olika delar av översiktsplanen kan få olika status. Vissa inriktningar är aktuella, medan andra delar kan vara inaktuella eller i behov av uppdatering. Illustrationen visar exempel från genomförd prövning*

Översiktsplanen i Linköpings kommun

Gällande översiktsplan finns på kommunens webbplats. Eftersom det endast är den antagna planen som ska bedömas, inkluderas inte de inriktningar som finns i pågående översiktsplaneprocesser. Översiktsplanen i Linköpings kommun består av följande delar:

Övergripande delar som gäller för hela kommunen:

- Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping, inklusive bilagan om riksintressen (2010)
- Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun (2019)

Delar som gäller för staden:

- Översiktsplan för staden Linköping, inklusive trafikstrategin (2010)
- Utvecklingsplan för Linköpings innerstad (2016)
- Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad (2022)
- Arkitekturprogram för Linköpings innerstad (2017)
- Linköpings mötesplatser (2019)
- Trafikplan för Linköpings innerstad (2022)

- Kallerstad resecentrum (Stångs) (2010)
- Mjärdevi och Västra valla (2019)

Delar som gäller för landsbygden och småorterna:

- Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014)
- Bestorp (2015)
- Brokind (2015)

Fördjupningar av översiktsplanen för de större tätorterna:

- Ekängen, Roxtuna, Distorp och Gärstad (2012)
- Linghem (2011)
- Ljungsbro och Berg (2015)
- Sättuna (2012)
- Vikingstad (2014)

Figur 2: *Illustrationen visar kommunens nu gällande översiktsplan. De pågående processerna visas inte i den här illustrationen eftersom det är den antagna översiktsplanen som ska aktualitetsprövas. Mer information om översiktsplanen finns på kommunens webbplats.*

Tematisk prövning av översiktsplanen

Här bedöms översiktsplanen utifrån krav och nya samhällsförändringar. Förutsättningarna har identifierats utifrån omvärldsbevakning, inspel från en referensgrupp och med hjälp av länsstyrelsens underlag (bilaga 2).

Innehållskrav i översiktsplanen

Övergripande om innehållskraven

Beskrivning

Den 1 april 2020 ändrades plan- och bygglagen. Ändringarna är en del av en större reform där statens mål är att den översiktliga planeringen ska utvecklas i riktning mot att bli mer kontinuerlig och framåtsyftande. Staten vill att kommunerna ska ta större ansvar för att innehållet i översiktsplanen är aktuellt och i linje med den aktuella politiska viljan.

Översiktsplanen ska även bli tydligare och mer läsbar för efterföljande skeden. Plan- och bygglagen anger till exempel att översiktsplanen ska utformas så att innebörden av den tydligt framgår. Bland de innehållskrav som ska bedömas finns ett antal paragrafer som berör översiktsplanen som helhet som blir särskilt relevanta för Linköpings kommun på grund av det uppdelade arbetssättet (läs mer om arbetssättet i planeringsstrategin).

I kommande avsnitt bedöms översiktsplanen utifrån de separata innehållskrav som finns för översiktsplanen. I stycket nedan följer en mer generell bedömning.

Bedömning

Generellt bedömer kommunen att översiktsplanen inte till fullo lever upp till alla krav som finns i plan- och bygglagen idag, även om kraven har följts för de separata planprocesserna och de krav som fanns vid framtagandet. Bristerna bedöms i många fall vara en direkt effekt av att översiktsplanen består av olika delar, fördjupningar och tillägg som är delvis beroende av varandra. Planen har även olika befolkningsprognoser och tidshorisonter, vilket gör det svårt att behandla översiktsplanen som en helhet. Den uppdelade strukturen gör att det också svårt att uppfylla till exempel krav om att innebörden av planen tydligt ska framgå (3 kap. 6 § PBL) och att konsekvenserna av en ändring ska redovisas för översiktsplanen som helhet (3 kap. 27 § PBL). Bedömningen är även att översiktsplanen behöver renodlas gentemot de faktiska innehållskraven och gentemot andra styrdokument i kommunen.

Mark- och vattenanvändning och utvecklingen av den byggda miljön

Beskrivning

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda markanvändningen för hela kommunen. Av planen ska det även framgå hur kommunen avser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras (3 kap. 3 § PBL). Nytt från 1 april 2020 är att hela markanvändningen ska redovisas på en karta.

Bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanens redovisning av hur kommunen ska utvecklas är i huvudsak aktuell och att planen generellt ger bra vägledning i dessa frågor. I vissa fall

behöver dock planen anpassas så att den överensstämmer med hur intentionerna faktiskt har genomförts, samt gentemot nytt kunskapsunderlag. Det är inte heller alla delar av planen som har en heltäckande mark- och vattenanvändningskarta i linje med nya krav i 3 kap. 3 § PBL. Översiktsplanen bedöms därför som delvis aktuell i det avseendet.

Riksintressen, miljökvalitetsnormer och andra förhållanden av väsentlig betydelse

Beskrivning

Kommunen ska redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Det ska även framgå hur riksintressen ska tillgodoses, hur gällande miljökvalitetsnormer ska följas och hur förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt ska beaktas (3 kap. 4 § PBL).

Gällande riksintressen har det skett förändringar som påverkar översiktsplaneringen, bland annat gällande riksintressen för naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård, totalförsvaret och kommunikationer. Länsstyrelsen anser även att översiktsplanen i högre grad behöver möjliggöra för att nya och tidigare gällande miljökvalitetsnormer uppnås, speciellt kopplat till luft och vatten. Den nya plan- och bygglagen medför också ett tydligare behov för kommunen att redovisa hur förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas. Det skulle till exempel kunna vara ett ställningstagande för att ett naturvärde ska bevaras. Med förhållande av väsentlig betydelse menas värden och hänsyn som behöver beaktas i översiktsplaneprocessen och i efterföljande planering och lovgivning.

Bedömning

Det nuvarande arbetssättet har bidragit till att det var länge sedan kommunen hanterade riksintressen, miljökvalitetsnormer och andra förhållanden av väsentlig betydelse på ett genomgripande sätt. Bland annat har nya anspråk tillkommit sedan översiktsplanens delar antogs och vissa har ändrats eller tagits bort. Kommunen bedömer att ett nytt och samlat grepp behövs, men översynen innebär inte automatiskt att den föreslagna markanvändningen påverkas.

<u>Särskild bedömning av riksintressen</u>
Översiktsplanen bedöms sammantaget vara delvis aktuell gällande hanteringen av riksintressen. Vilka riksintressen som upphävts, ändrats eller tillkommit redovisas så långt som möjligt i den här aktualitetsprövningen. Det har dock inte varit möjligt att få en överblick över statusen kring riksintressen. Det har delvis varit svårt eftersom kommunen upplever att staten inte har en konsekvent och enhetlig redovisning av riksintressen. Nedanstående lista redovisar riksintressen som kommunen vet har upphävts och vars ställningstaganden i översiktsplanen därför blir inaktuella.

- Riksintresse för reservatet för framtida *Götalandsbana*
- Riksintresse för *rv. 35 Linköping- länsgräns Kalmar*
- Riksintresse för *rv. 34 Linköping- Motala*
- *Stångådalsbanan Linköping- Hultsfred*

Nedanstående lista redovisar riksintressen som är nya eller ändrade och där det inte har tagits nya ställningstaganden för i hela eller i delar av översiktsplanen. Det kan hända att listan inte är helt uttömmande.

- Riksintressen för Försvarsmakten; *mätplats Lilla Gåra, Prästtomta skjutfält, Malmens flottiljflygplats, militära del Väderradar, Vilebo*
- Område av betydelse, Totalförsvarets forskningsinstitut (*FOI)*
- Riksintresse för *flygplats Linköping City AB*
- Riksintresse för *eklandskapet Linköping- Åtvidaberg*
- *Stångåns och Göta kanals vattensystem* för det rörliga friluftslivet

Särskild bedömning av miljökvalitetsnormer

Översiktsplanen saknar en tydlig koppling till nyare beslut om miljökvalitetsnormer för vatten, luft och buller. Översiktsplanen behöver beakta de kommunala åtgärderna som beskrivs i *Åtgärdsprogram för vatten 2022- 2027, Södra Östersjöns vattendistrikt*, samt i regionala och kommunala planer inom samma område. Kommunen har mer generella ställningstaganden i översiktsplanen kopplat till normerna, men ser ett värde i att i högre grad avväga och fördjupa de ställningstaganden som finns. Det behöver alltså bli tydligare hur den föreslagna utvecklingen av kommunen förhåller sig till aktuella miljökvalitetsnormer.

Särskild bedömning av andra förhållanden av väsentlig betydelse

Med andra förhållanden av väsentlig betydelse menas i det här avseendet allmänna intressen såsom naturvärden, kulturvärden, värdefulla friluftsområden, jordbruksmark och miljö- och riskfaktorer, det vill säga exempel på befintliga värden eller hänsyn som kommunen behöver ta ställning till i den fysiska planeringen.

Den generella bedömningen är att det behövs tydligare och mer avvägda ställningstaganden i översiktsplanen kopplat till förhållanden av väsentlig betydelse. Idag finns i många fall främst generella inriktningar för dessa intressen och de avvägningar som gjorts i lämplighetsprövningen redovisas inte alltid på ett tydligt sätt. I vissa fall behövs nya underlag för att kommunen ska kunna ta ställning, men i många fall finns kommunala eller regionala underlag som kan nyttjas som grund i översiktsplanen. Ny kunskap om miljö- och riskfaktorer såsom översvämningsrisk och markföroreningar, nya kulturmiljöutredningar och ett uppdaterat naturvårdsprogram är exempel på det. På samma sätt kan kommunen behöva ta ställning till värdefulla friluftsområden i kommunen, ett underlag som är på väg fram på regional nivå. Även jordbruksmark bedöms vara ett allmänt intresse där kommunen anser att ställningstaganden och avvägningar behöver redovisas på ett tydligare sätt (läs mer under Livsmedelsförsörjning). Ny kunskap kan i vissa fall innebära behov av nya platsspecifika avvägningar gällande markanvändningen.

Det långsiktiga behovet av bostäder

Beskrivning

Översiktsplanen ska beskriva hur kommunen avser att tillgodose bostadsbehovet i kommunen (3 kap. 5 § PBL). För att bedöma detta jämförs översiktsplanens inriktningar gentemot kommunens gällande riktlinjer för bostadsförsörjning. *Riktlinjer för bostadsförsörjning i Linköpings kommun* antogs 2021, det vill säga innan förändringarna i bostadsförsörjningslagen (2000:1383) trädde i kraft den 1 oktober 2022. Ändringarna i lagen gjorde gällande att riktlinjerna skulle baseras på kontinuerligt underlag från Boverket om bostadsmarknadens utveckling och bostadsbehov.

Bedömning

Det var länge sedan kommunen samlat beskrev hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Även om principer och inriktningar kopplat till bostadsförsörjning framgår i översiktsplanen utifrån de förutsättningar som funnits vid framtagande av planens olika delar, så behövs ett nytt helhetsgrepp och nya avvägningar gentemot aktuella prognoser. Bedömningen är dock att översiktsplanens inriktningar för bland annat fördelningen av bostäder i kommungeografin är aktuell och att det inte finns någon motsättning mellan översiktsplanens inriktningar och de mål och strategier som redovisas i riktlinjerna. Befolkningsprognosen behöver även vägas mot behovet av offentlig service. Översiktsplanen bedöms som delvis aktuell avseende förhållandet till bostadsförsörjning.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Beskrivning

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken. Lagstiftningen ger möjlighet att, med stöd i översiktsplanen, ge dispens från eller upphäva strandskydd vid mindre sjöar och vattendrag om det finns särskilda skäl för landsbygdsutveckling. Regelverket har de senaste åren förtydligats med nya vägledningar. Även vägledande domar bidrar till att det nu är enklare att förstå hur lagen ska tillämpas.

Bedömning

I *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014)* pekar Linköpings kommun ut lämpliga områden för kompletterande bebyggelse inom strandskyddsområden för sjöar och vattendrag. Översiktsplanen beskriver hur utveckling i dessa lägen långsiktigt stimulerar den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden, vilket är syftet med LIS.

Linköpings kommun gör bedömningen att de åtgärder som föreslås inom utpekade LIS-områden fortsatt är viktiga för utvecklingen på landsbygden. I vissa fall skulle dock utpekade åtgärder behöva ses över gentemot det förtydligade regelverket. Det betyder att vissa åtgärder som idag pekas ut som LIS-områden kanske hellre bör prövas enligt andra paragrafer i miljöbalkens strandskyddslagstiftning.

Hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program

Beskrivning

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska översiktsplanen visa hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Bedömning

Bedömningen är att översiktsplanens förhållande till nationella och regionala mål, planer och program har beskrivits successivt i samband med framtagande av översiktsplanens olika delar. Det var dock länge sedan kommunen gjorde en samlad redovisning, vilket bland annat betyder bland att nya regionala styrdokument och underlag inte har hanterats för hela kommungeografin. Exempel på det är den gällande *regionala utvecklingsstrategin* från 2021 och den *tågstrategiska målbilden* från 2020. Översiktsplanen bedöms därför vara delvis aktuell i det avseendet.

Avvikelse från regionplan och mellankommunala frågor

Beskrivning

Kommunen ska redovisa om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, samt sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse (3 kap. 5 § PBL). Det finns dock ingen regionplan enligt plan- och bygglagen i Östergötland, så det kravet utgår för Linköpings kommun.

Bedömning

Förhållandet till mellankommunala frågor är, liksom många andra paragrafer, något som skulle behöva ses över samlat. Bedömningen är att kommunen har beaktat mellankommunala frågor vid framtagandet av planens olika delar, men på grund av den uppdelade strukturen saknas en samlad beskrivning av vilka verksamheter som bedöms vara mellankommunalt intressanta. I det pågående arbetet med att revidera den *gemensamma delen av översiktsplanen för Norrköping och Linköping* ska förhållandet till nyare regionala dokument hanteras. Dock behöver även resterande delar av översiktsplanen på ett samlat sätt förhålla sig till nu aktuella frågor av mellankommunal betydelse.

Skador på den byggda miljön som följd av klimatrelaterade risker

Beskrivning

Av översiktsplanen ska kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra, framgå (3 kap. 5 § PBL). Kravet gällande klimatrelaterade risker skärptes genom en ändring av plan- och bygglagen 2018.

Bedömning

Översiktsplanen beskriver kommunens syn om risken för skador för den byggda miljön, men bedömningen är att dessa skulle kunna vidareutvecklas. Nya krav har delvis hanteras genom *Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun (2019)*, men eftersom de nya kraven tillkom efter att stora delar av översiktsplanen antogs har inte kommunens syn fått prägla

mark- och vattenanvändningen överallt. Det saknas även i vissa fall tydliga beskrivningar om hur avvägningar ska göras i senare skeden, exempelvis gällande förbudszoner för farligt gods. Översiktsplanen skulle även behöva uppdateras avseende den byggda miljöns förhållande till räddningsstationer och andra strukturer som behöver samspela med den nya tänkta utvecklingen för staden. Översiktsplanen bedöms därför som delvis aktuell i det avseendet.

Invändningar från länsstyrelsen

Beskrivning

Om länsstyrelsen inte har godtagit planen, ska det anmärkas i planen (3 kap. 5 § PBL).

Bedömning

Kravet om att länsstyrelsens invändningar ska redovisas har hittills hanterats genom att granskningsyttrandet har infogats som en del av de tryckta planhandlingarna. Kommunens översiktsplan redovisar de granskningsyttranden som lämnats av länsstyrelsen vid samtliga processer. Länsstyrelsen ger själva tvetydiga svar vid frågan om yttrandena är aktuella (se bilaga 2 till planeringsstrategin). I sammanfattningen skriver länsstyrelsen att de delvis är inaktuella, medan det i löptext framgår att yttrandena är aktuella och att kommunen i senare upprättade ändringar har hanterat vissa av frågorna. Kommunen ser behov av att på ett tydligare sätt redovisa var kommunen och länsstyrelsen har olika syn. Kommunen välkomnar därför den kommande statliga modellen som möjliggör för en mer läsbar, digital hantering av kravet.

Planens väsentliga konsekvenser

Beskrivning

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa planens väsentliga konsekvenser (3 kap. 6 b § PBL). I det här avseendet ändrades planen 2020 med fokus på att det är de *väsentliga* konsekvenserna som ska redovisas. En annan ändring som gjordes 2018 gäller sjätte kapitlet i miljöbalken (SFS 1998:808). Ändringarna förtydligar att en strategisk miljöbedömning ska vara en mer aktiv del av framtagandet av en översiktsplan, istället för det tidigare fokuset på själva miljökonsekvensbeskrivningen som produkt (MKB).

Bedömning

Det nuvarande arbetssättet har lett till att det var länge sedan översiktsplanens konsekvenser bedömdes samlat. Det har varit svårt att på ett tydligt sätt redogöra för hur konsekvenserna av en ändring förhåller sig till planen som helhet (3 kap. 27 § PBL). Det finns behov av att låta en ny bedömningsprocess som utgår från nuvarande kriterier få påverka innehållet i planen, både utifrån sociala, ekologiska och ekonomiska frågor. Eftersom många av översiktsplanens delar är framtagna innan kravet om strategisk miljöbedömning har trätt i kraft vore det särskilt fördelaktigt om hela översiktsplanen kunde konsekvensbedömas samlat utifrån nu aktuella miljöbedömningskriterier.

Inom vissa områden har en högre exploatering genomförts i detaljplaner än vad som föreslagits i den översiktliga planeringen. I det fortsatta arbetet behöver effekter av detta analyseras vidare.

Krav om digitala och enhetliga översiktsplaner

Beskrivning

Plan- och byggförordningen har ändrats så att det blir krav på att översiktsplanens information ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Kravet innebär att alla Sveriges översiktsplaner ska kunna skickas in till en nationell geodataplattform enligt en digital standard. Kravet gäller översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026. Boverket och Lantmäteriet har fått i uppdrag att ta fram föreskrifter, nationella specifikationer och en vägledande modell för översiktsplaneringen i Sverige. Det är i dagsläget osäkert exakt hur föreskrifterna och specifikationerna kommer se ut (september 2023), men kommunerna har nyligen fått yttra sig på ett första förslag på föreskrifter (KS 2023-412).

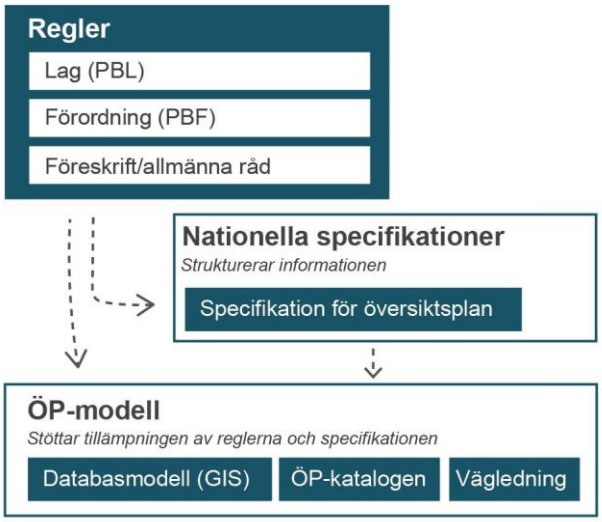

Figur 3: *Reglerna i lagar och föreskrifter struktureras i nationella specifikationer. ÖP-modellen visar hur kommunerna kan göra för att uppnå kraven*

Bedömning

Kraven om att kommunens kommande översiktsplanering behöver utformas enligt statliga föreskrifter, träder i kraft den 1 januari 2027. Som Linköpings kommun tolkar plan- och bygglagen behöver kommunen ta fram en ny översiktsplan för att kunna möta dessa krav på ett läsbart sätt. Det går alltså inte att “digitalisera” den översiktsplan som redan finns, utan en ny översiktsplaneprocess med samråd, granskning och antagande behövs.

I en digital struktur blir det ännu viktigare att översiktsplanen behandlas som en helhet, bland annat eftersom det blir tydligare hur ställningstaganden bygger på varandra och därmed inte kan ha motstående innehåll. Exakt hur strukturen kommer se ut är fortfarande osäkert, men genom tidiga dialoger och ett remissförfarande börjar kommunen få en tydligare bild över hur informationen kommer att behöva struktureras.

Även länsstyrelsen och Region Östergötland anser att Linköpings kommun bör ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan, där alla fördjupningar och tillägg införlivas. Kommunen bedömer att den nya översiktsplanen behöver utgå från digitala förutsättningar och vara så tydlig och kärnfull som möjligt. Hur väl den första digitala översiktsplanen kommer kunna matcha de kommande föreskrifterna och specifikationerna kommer bli tydligare under processens gång. Den nuvarande översiktsplanen ska fortsätta att gälla fram till att den nya kommunomfattande översiktsplanen har antagits.

Identifierade samhällsförändringar

Bedömningen av innehållskraven fångar inte alla nya förutsättningar av generell karaktär som kommunen bedömer kan påverka översiktsplanens aktualitet. För att komplettera bedömningen har kommunen därför med stöd av omvärldsbevakning och länsstyrelsens underlag (bilaga 2 till planeringsstrategin) sammanfattat större samhällsförändringar och trender. Flera av frågorna har beröringspunkter med varandra.

Klimatrelaterade frågor

Beskrivning

Kommunen ser ett ökat fokus på klimatrelaterade frågor, både när det gäller effektiv resurshushållning, att minska utsläpp och anpassa samhället till ett förändrat klimat. Enligt den nationella klimatstrategin behöver frågan integreras i alla politikområden. FN:s globala mål antogs 2015 som en del av Agenda 2030 och konkretiseras i Linköping genom *Hållbarhetspolicy för Linköpings kommun (2018).* Andra exempel på kommunala styrdokument som visar förflyttningen inom det här området är kommunens *Klimat- och energiprogram (2022)* och *Klimatanpassningsprogram (2018)*. Det övergripande målet i klimat- och energiprogrammet är att kommunen ska bidra till att uppnå netto-noll växthusgasutsläpp senast 2045. Klimatanpassning är en aspekt där plan- och bygglagen har ändrats för att översiktsplanen i högre grad ska beakta en rad olika klimateffekter (2018). Det har även kommit nationella mål inom *Strategi för Levande städe*r om att en majoritet av kommunerna senast 2025 ska integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, som ett led i att skapa mer hållbara städer och tätorter. Linköpings kommun har nyligen antagit *Riktlinjer för ekosystemtjänster (2020)* och *Riktlinjer för ekologisk kompensation (2021)*.

Som en del av målet att minska klimatpåverkan och förbättra resurshushållningen har cirkulär ekonomi blivit ett allt vanligare begrepp. Frågan behandlas i kommunens renhållningsordning med avfallsplan och lokala avfallsföreskrifter *"Tillsammans gör vi Linköping mer cirkulärt"* från 2021, där nya regler för hushållsnära avfallshantering kommer påverka planeringen. Även delningsekonomi är en växande trend som innebär att tillgångar och tjänster delas. Marknaden för delad mobilitet har genomgått en stor utveckling under det senaste decenniet. Bilpoolssystem finns etablerade i Linköping och andra typer av tjänster har testats, exempelvis ett kommunalt hyrcykelsystem. I enlighet med *Klimat- och energiprogrammet (2022)* ska Linköpings kommunkoncern verka för ökad delningsekonomi.

En annan fråga som har beröringspunkter med klimatanpassning är kommunens VA-planering. Den 2017 antog kommunen en *Dagvattenpolicy* och en *VA-policy för landsbygden* som utgår från den översiktliga planeringen. Till dessa finns både strategier, riktlinjer och utbyggnadsplaner. Från och med 2023 ska alla kommuner ha en aktuell *Vattentjänstplan* som ska beskriva den långsiktiga VA-planeringen i kommunen. Linköpings kommun har påbörjat arbetet med en sådan och den beräknas antas våren 2024 och ersätter då både dagvattenpolicyn och VA-policyn. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar just nu med en förstudie för teknisk försörjning generellt där syftet är att öka kunskapen om de förändringar som sker inom området, bland annat som inspel till fortsatt arbete med översiktsplanen.

Bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen inte tar tillräckligt stor höjd för de förändringar som skett inom klimatområdet, främst på grund av översiktsplanens generella ålder och för att planen tagits fram i olika omgångar. Översiktsplanen lever endast delvis upp till de ändringar som skedde i plan- och bygglagen 2018 om att översiktsplanen i högre grad ska beakta klimateffekter. Översiktsplanen skulle även kunna utvecklas så att kommunens nuvarande syn inom frågor som berör ekosystemtjänster och ekologisk kompensation i högre grad får prägla översiktsplanen på lämplig nivå. Bedömningen av översiktsplanen kommer att bli viktig för dessa frågor.

Inom ramen för kommunens klimatarbete ska omställningen till en cirkulär ekonomi och delningsekonomi främjas. Översiktsplanen behöver på lämplig nivå adressera detta, liksom frågor om delningsekonomi och kommunens roll i omställningen till smart och delad mobilitet. Översiktsplanen saknar till exempel ställningstaganden om var kommunen ska möjliggöra mobilitetshubbar. Även en mer uttalad princip kopplad till resurseffektivitet skulle behövas, där masshantering är ett exempel på en aktuell frågeställning.

Klimatförändringar, med till exempel risk för förorenade vattendrag, torka och översvämningar, bedöms ge stora effekter på olika tekniska försörjningssystem. Bedömningen är att det finns ett generellt behov att uppdatera inriktningar kopplat till teknisk försörjning i översiktsplanen utifrån flera perspektiv. Översiktsplanen behöver bland annat anpassas till den kommande vattentjänstplanen. Den förstudie som just nu pågår inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen om teknisk försörjning syftar bland annat till att ge mer kunskap som stöd för fortsatt arbete.

Digitalisering och elektrifiering

Beskrivning

Sedan 2010 har stora förändringar skett i samhället inom områden som digitalisering, elektrifiering och automatisering. Bland effekter av strukturell betydelse kan nämnas ändrade mönster kopplat till e-handel, smart mobilitet, IoT (internet of things), distansarbete, liksom utbyggnad av bredband, mobilmaster och nya behov kopplat till energiproduktion. Det finns nationella mål om att Sverige ska vara det land i världen som bäst tar tillvara på digitaliseringens möjligheter.

Energiproduktion har blivit en av vår tids stora utmaningar, något som syns i nya nationella mål. Exempel på förändringar är behovet av fjärrkyla till olika verksamheter och närvärmeverk som lokal energikälla. När det gäller elektrifieringens påverkan på transportsystemet ser kommunen en stor förändring. 2010 var endast två procent av nyregistrerade personbilar i Linköpings kommun någon form av elbil. 2022 var motsvarande andel 70 procent, varav hälften rena elbilar. Utvecklingen av elmotorer sker inom alla fordonstyper - från sparkcyklar till lastbilar, sjöfart och flyg. Det ställer stora krav på bland annat stabila elnät, digital infrastruktur och laddningsinfrastruktur. Automatiseringen har inte gått lika fort. Tekniken finns men det saknas bland annat juridiska förutsättningar, utvecklade systemstandarder och en allmän acceptans i samhället.

En annan utvecklingstrend är drönare och andra flygtransporter som får färdas inom det undre luftrummet (under 2900 meter). Sveriges kommuner och regioner (SKR) och privata

aktörer anser att Sveriges kommuner i närtid behöver hantera drönare och annan luftfart i det undre luftrummet som en ny planeringsförutsättning i den översiktliga planeringen.

Bedömning

Utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle kommer även innebära behov av att skapa tekniska förutsättningar för samhällsförändringar som behöver ske. Exempelvis behövs en ökad elektrifiering av transporter och industriprocesser, som en följd av hur olika verksamheter ska bli klimatneutrala. Det leder i sin tur till ett ökat elbehov.

Översiktsplanen bedöms i vissa delar vara för gammal för att på ett samlat sätt beakta detta och ger inte den vägledning som behövs för fortsatt arbete. Det handlar både om ett generellt uppdateringsbehov kopplat till hållbar mobilitet och behov av tydligare stöd för utbyggnad av energianläggningar, mobilmaster och stabil bredbandsutbyggnad, men även möjligheten att utreda behoven av markanspråk och åtgärder i samband med en förändrad fordonsflotta. Översiktsplanen skulle till exempel behöva utvecklas med ställningstaganden för storskaliga solcellsanläggningar, då ett av målen i *Klimat- och energiprogrammet* är att produktionen av solel ska utgöra minst fem procent av elanvändningen i Linköping år 2025 och minst 20 procent av elanvändningen år 2040. Fjärrvärme och fjärrkyla är också viktiga delar inom energiområdet, där möjligheten till resurseffektiva lösningar med återvunnen energi i olika former blir allt viktigare i framtiden. Detta har delvis hanterats i översiktsplanen men kan förtydligas ytterligare utifrån nuvarande förutsättningar.

Automatiseringen pågår genom exempelvis självkörande bussar och obemannade matbutiker. Detta är en utveckling som behöver beaktas på sikt när förutsättningarna klarnar. Gällande drönare och andra flygtransporter finns för närvarande inget metodstöd för hur kommunerna ska beakta detta i den långsiktiga fysiska planeringen. Kommunen ser att frågan kommer att bli viktig framöver, men gör bedömningen att det i nuläget är svårt att bedöma vad som är lämplig utveckling av översiktsplanen inom området.

Sociala hållbarhetsfrågor

Beskrivning

De senaste åren ser kommunen ett allt större fokus på den fysiska planeringens roll inom sociala hållbarhetsfrågor. Propositionen *Politik för gestaltad livsmiljö* (2018) fokuserar på de gestaltade livsmiljöernas roll för välmående. Likaså har det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet fått prägla de statliga och kommunala målen i högre grad nu än tidigare, liksom arbetet för minskad segregation, suicidprevention, ökad jämlikhet och ökat fokus på tillgänglighetsanpassning. *Barnkonventionen* blev svensk lag 1 januari 2020, vilket är ett exempel på arbetet med lika villkor för alla. Folkhälsa är en annan social fråga som har fått mer uppmärksamhet, där *Östgötakommissionen för folkhälsa (2014)* slår fast den fysiska miljön som en bestämmelsefaktor i jämlik hälsa. Länsstyrelsen har tagit fram en *Regional*

friluftsstrategi (2020) med folkhälsa och rekreation som ledord. Sverige har även nationella mål för friluftslivet. Som följd av strategin ska värdefulla friluftsområden kartläggas. Kartläggningen leds av Länsstyrelsen.

Bedömning

Social hållbarhet med särskilt fokus på integration har varit en viktig princip vid framtagande av översiktsplanen, utan att detta alltid redovisas på ett tydligt sätt. I arbetet med *Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad (2022),* var social hållbarhet en mer synlig och aktiv del av arbetet. Kommunen ser att bedömningen av översiktsplanen utifrån sociala aspekter behöver bli tydligare och mer samlad, med särskilt fokus på barn och äldre. Barnkonventionen har trätt i kraft och Sveriges befolkning blir äldre vilket även den fysiska planeringen kan behöva ta höjd för. Även frågor som suicidprevention bör diskuteras och på lämplig nivå hanteras inom den översiktliga planeringen. Detaljplanering och bygglovgivning bedöms dock vara ett ännu viktigare verktyg i just den frågan.

Översiktsplanen hanterar utvecklingen av kommunens livsmiljöer på övergripande nivå i linje med *Politik för gestaltad livsmiljö (2018).* Planen innehåller inriktningar för hur kommunens olika miljöer kan utvecklas, med hänsyn till goda livsvillkor och attraktiva miljöer, särskilt i staden. Det är dock i detaljplaneprocessen och i bygglovgivningen som det främsta arbetet sker. Kommunen bedömer att översiktsplanens inriktningar i hög grad beaktar behovet av attraktiva livsmiljöer, men att frågan skulle kunna breddas utifrån nya nationella och regionala mål. Bedömningen är att översiktsplanen i Linköpings kommun även kan hantera friluftsfrågor i större utsträckning, speciellt eftersom detta är särskilt viktigt ur ett folkhälsoperspektiv. Ett exempel är att ta ställning till de värdefulla friluftsområden som ska kartläggas av Länsstyrelsen.

Civil beredskap

Beskrivning

Totalförsvar och civil beredskap har under de senaste 20 åren haft en relativt begränsad påverkan på den fysiska planeringen och utvecklingen av stad och orter. Säkerhetsläget har nu försämrats och beredskapen har höjts. Kunskapsproduktion om höjd beredskap sker parallellt hos flera myndigheter för tillfället men något fullvärdigt metodstöd för hur kommunerna ska beakta detta i den långsiktiga fysiska planeringen finns ännu inte. Kunskapshöjning inom civil beredskap pågår även inom olika delar av kommunen, bland annat genom övergripande klimatanpassningsarbete och risk- och sårbarhetsanalyser på kommunledningsförvaltningen. Även miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med en förstudie för civilt försvar i syfte att få mer kunskap i frågan.

Bedömning

Kommunen ser ett behov av att inkludera frågan om civil beredskap i högre grad i översiktsplanen, men bedömer det som svårt att i nuläget veta exakt vilka behov som finns. Frågan bör dock adresseras vid kommande översiktsplaneprocess, till exempel genom att bedöma översiktsplanen gentemot nationella mål inom området och ta fram relevanta kartläggningar som stöd för planeringen.

Livsmedelsförsörjning och jordbruksmark

Beskrivning

En nationell livsmedelsstrategi har tagits fram i syfte att göra Sverige mer självförsörjande. Att livsmedelsproduktionen ska öka ställer både krav på effektivisering och bevarande av jordbruksmark. Länsstyrelsen och Region Östergötland tog fram en regional livsmedelsstrategi 2017. Regionen har tillsammans med länets kommuner även tagit fram ett underlag som stöd för kommunerna för att kartlägga och värdera jordbruksmark och länsstyrelsen har tagit fram rapporten "*Att förvalta ett landskap" (2018)*. Även lokalt bedöms livsmedelsförsörjningen och synen på jordbruksmark fått mer fokus de senaste åren. Samhällsbyggnadsnämnden har vid två tillfällen nekat planbesked på jordbruksmark i Sättuna trots stöd i översiktsplanen.

Linköping är en kommun med en hög andel jordbruksmark, speciellt i anslutning till de större tätorterna. Kommunens ambition är att fortsätta utvecklas och då behövs plats för fler bostäder, fler arbetstillfällen och ett starkt näringsliv. Kommunens övergripande förhållningssätt till jordbruksmark beskrivs främst i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*, samt i *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014)*. Kommunens övergripande inriktning är att jordbruksmark ska bevaras så långt det är möjligt. De enda platser där bebyggelseutvecklingen kan prioriteras högre är i lägen där byggandet bidrar till särskilt hög funktionalitet. Principen möjliggör en hållbar ortsstruktur där ny bebyggelse kan samordnas med redan befintlig bebyggelse, infrastruktur och service. Det betyder inte att jordbruksmark automatiskt får tas i anspråk på dessa platser men att det får ske om det behövs för att åstadkomma en ändamålsenlig bebyggelsestruktur.

Bedömning

Linköpings kommun bedömer att jordbruksmark är ett förhållande av väsentlig betydelse som behöver beaktas och redovisas på samma sätt som andra allmänna intressen. Om en kommun konstaterar att jordbruksmark behöver tas i anspråk för ny bebyggelse, ska ett sådant ställningstagande i plansammanhang föregås av alternativa analyser av markanspråk och behov. Detta för att möta kraven i Miljöbalken, som anger att jordbruksmark endast får tas i anspråk för väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses på annat sätt.

En sådan analys gjordes på övergripande nivå vid framtagande av *Gemensam översiktsplan för Norrköping och Linköping (2010)* och vidareutvecklades i samband med framtagande av *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014).* Analyserna användes som underlag för en ortstruktur där lokalisering av ny bebyggelse prioriteras och avvägs gentemot andra intressen, som tillgången till värdefulla rekreationsområden, bostadsförsörjningsuppdraget, kultur- och naturvärden, samt klimatrelaterade förutsättningar. Den övergripande prioriteringen som gjordes innebär att markanvändningen främst föreslås ändrad i anslutning till de utpekade utvecklingsorterna och att den mesta delen av jordbruksmarken i Linköping skyddas från exploatering. Uppföljningar som gjorts i närtid visar att bebyggelseutvecklingen har skett i enlighet med översiktsplanens principer.

Kommunen bedömer att den övergripande principen i översiktsplanen som berör jordbruksmark är aktuell och nödvändig. För att säkerställa en ändamålsenlig och hållbar utveckling som tar hänsyn till kommunens mål inom flera sakområden, är bedömningen att

kommunen i vissa fall behöver kunna möjliggöra bebyggelse på jordbruksmark. Det bedöms inte som möjligt att värna all jordbruksmark och samtidigt uppnå de mål och inriktningar som finns för kommunens utveckling i stort.

Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats för att skapa större förståelse. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark som ger fördjupad kunskap och som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt kunskapsunderlag skulle kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser, till exempel som följd av en ny samlad bedömning av bostadsbehovet gentemot nuvarande prognoser. Ett sådant ställningstagande behöver föregås av en ny sammanvägd bedömning.

Den statliga järnvägsplaneringen

Beskrivning

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet (Regeringskansliet 2023). För Linköpings kommun är Ostlänken nyckeln till att uppnå de övergripande målen. Utgångspunkten i översiktsplanens samtliga nu gällande delar är att Ostlänken ska dras på ett sätt som innebär att resecentrum flyttas till Stångebro i samband med byggandet av Ostlänken. I vissa delar är huvudalternativet en järnväg på bro och i vissa delar i tunnel.

För att möjliggöra den mest optimala stadsutveckling för Linköping stad ändrades kommunens viljeinriktning till att förordna resecentrum inom Steningekorridoren istället för Stångebro. Trafikverket förordade samma alternativ och 2022 beslutades att alternativet Steninge skulle ligga till grund för den fortsatta planeringen. I juni 2023 presenterades Trafikverkets utredning *Kostnadsreducerande åtgärder i genomförandet av Ostlänken*. Besparingarna innebär bland annat att sträckan Linköping - Sjögestad inte längre ingår i planeringen. Hur och var Ostlänken ska ansluta till den befintliga stambanan söderut ska utredas vidare. Trafikverkets inriktning i arbetet framåt är en integrerad station i Steninge. Det betyder sex spår i bredd istället för tidigare åtta. Anläggningen blir alltså smalare men kommer behöva att bli längre.

Bedömning

För att kunna hantera de nya förutsättningarna för den statliga järnvägsplaneringen har det beslutats att en ändring av översiktsplanen, *Tematiskt tillägg för Ostlänken (TÖP Ostlänken)*, behöver tas fram. Tanken är att resultatet från arbetet kommer först att antas som en egen planprodukt för att sedan inarbetas i en ny kommunomfattande översiktsplan. Tillägget kommer att hantera den direkta eller indirekta påverkan från järnvägsanläggningens tillkomst genom Linköpings kommun. Angränsande men inte direkt relaterade förändringar behöver hanteras i en kommande översiktsplaneprocess. Läs mer om detta i prövningen av staden.

Det kommunala godsspårreservatet, inklusive kombiterminal som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*, samt förtydligats i efterföljande planer, bedöms som inaktuellt. Det beror bland annat på att reservatet endast är kommunalt och behöver bekostas av kommunen. Det är oklart om kommunen inom överskådlig tid har

utrymme att bekosta huvuddelen av ett externt godsspår tillsammans med andra investeringar som kommer att krävas i samband med byggandet av Ostlänken.

Slutsatser från den tematiska prövningen av översiktsplanen

- Översiktsplanen bedöms som **delvis aktuell** utifrån lagkrav, identifierade samhällsförändringar och andra betydande förutsättningar av övergripande karaktär.
- En **ny översiktsplan behöver arbetas fram** för att bättre uppfylla översiktsplanens innehållskrav. Kommunen behöver:
    - Ta fram en heltäckande mark- och vattenanvändningskarta och i vissa fall anpassa översiktsplanen så att den stämmer överens med hur planens intentioner faktiskt har genomförts.
    - Hantera riksintressen, miljökvalitetsnormer och andra förhållanden av väsentlig betydelse (naturvärden, friluftsliv, kulturvärden, jordbruksmark, miljö- och riskfaktorer) enligt nuvarande krav. Ställningstaganden behöver avvägas mot varandra och i högre grad få påverka mark- och vattenanvändningen.
    - På ett samlat och tydligt sätt redogöra för hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
    - På ett samlat sätt hantera mellankommunala frågor och relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling utifrån nuvarande förutsättningar.
    - Se över hantering av LIS-områden utifrån ett förtydligat regelverk
    - Tydligare beskriva hur kommunens syn på risk för skador på den byggda miljön påverkar markanvändningen.
    - Anpassa översiktsplanen till kommande statliga föreskrifter om enhetlig struktur och digitalt format
    - Göra en ny samlad konsekvensbedömning av översiktsplanens inriktningar utifrån nu gällande krav och förutsättningar.
- Ställningstaganden för av staten upphävda riksintressen bedöms som **inaktuella**:
    - Riksintresse för reservatet för framtida *Götalandsbana*
    - Riksintresse för *rv. 35 Linköping- länsgräns Kalmar*
    - Riksintresse för *rv. 34 Linköping- Motala*
    - *Stångådalsbanan Linköping- Hultsfred*
- Det har skett förändringar gällande statliga utpekade riksintressen som det behöver tas justerade ställningstaganden för. Följande riksintressen bedöms därför som **delvis aktuella**:
    - Riksintressen för Försvarsmakten; *mätarplats Lilla Gåra, Prästtomta skjutfält, Malmens flottiljflygplats, militära del Väderradar, Vilebo och FOI.*
    - Riksintresse för *flygplats Linköping City AB*

    - Riksintresse för *eklandskapet Linköping- Åtvidaberg*
    - *Stångåns och Göta kanals vattensystem* för det rörliga friluftslivet

- Översiktsplanen bedöms som **delvis aktuell** gentemot nya förutsättningar inom följande områden:

    - **Klimatrelaterade frågor.** Planen behöver ses över och bedömas utifrån bland annat ny kunskap om klimatrelaterade risker, vattentjänster, delningsekonomi, cirkulär ekonomi och ekosystemtjänster. Inriktningar kopplat till teknisk försörjning är exempel på ett område som berör flera av de identifierade samhällsförändringarna och som särskilt behöver uppdateras.

    - **Digitalisering och elektrifiering.** Planen behöver ses över utifrån ny kunskap om energiproduktion, elektrifiering, automatisering samt utbyggnad av bredband, mobilmaster och laddinfrastruktur.

    - **Sociala hållbarhetsfrågor.** Planen behöver ses över och bedömas utifrån ny kunskap om barn och äldres livsvillkor, folkhälsa, nationella mål för gestaltad livsmiljö, samt förhållandet mellan bostadsförsörjning och offentlig service.

    - **Civil beredskap.** Planen behöver i högre grad inkludera aktuella frågor kopplat till civil beredskap, utifrån resultatet av pågående kunskapsproduktion inom kommunen.

    - **Livsmedelsförsörjning och synen på jordbruksmark.** Kommunen behöver tydligare motivera och redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gällande jordbruksmark och förhållanden av väsentlig betydelse generellt. I vissa fall kan ny kunskap leda till behov av nya platsspecifika avvägningar.

    - **Förhållandet till den statliga järnvägsplaneringe**n. Förändringar inom den statliga järnvägsplaneringen påverkar översiktsplanens aktualitet. Revideringsarbetet har påbörjats genom TÖP Ostlänken. Följande inriktning bedöms som **inaktuell:**

        - Det kommunala **godsspårreservatet, inklusive kombiterminal** som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping 2010*, samt förtydligats i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

Geografisk prövning av översiktsplanen

I det här avsnittet bedöms inriktningarna i översiktsplanen för kommunens olika geografier. Avsnitten inleds med en beskrivande del om vad översiktsplanen anger för inriktningar för respektive geografi.

Prövning av övergripande kommunomfattande inriktningar

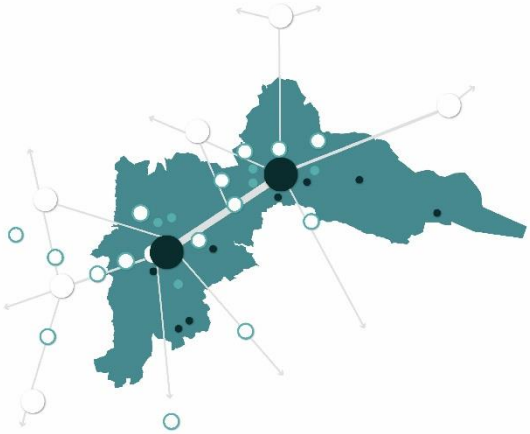

Beskrivning

De övergripande ställningstagandena i kommunens översiktsplan finns främst i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010).* Där redovisas bland annat den ortstruktur som är utgångspunkt för den långsiktiga utvecklingen av kommunens fysiska miljö, tillsammans med övergripande principiella ställningstaganden inom en rad sakfrågor. Principerna har fungerat som stöd för fördjupad planering och utveckling.

Ortstrukturen visar en prioritering av var i kommunerna befolkningsökningen främst ska ske och bygger på en pärlbandsprincip med tydliga gränser mellan tätort och landsbygd (inriktningen beskrevs först i ett inriktningsbeslut från 2005). De övergripande ställningstagandena ska bland annat ge förutsättningar för täta och snabba kollektivtrafikförbindelser mellan städerna, rätt verksamhet i rätt läge, ett brett och attraktivt bostadsutbud och att upplevelsevärden tas tillvara.

I ortstrukturen prioriteras städerna Linköping och Norrköping då en ökad befolkning och täthet där bedöms vara avgörande för regionens framgång. Vidare finns det prioriterade utvecklingsorter där särskilda satsningar ska göras på grund av deras relativa närhet till stadskärnan och möjligheten att försörja dessa med kollektivtrafik. Det bedöms att dessa orter besitter goda boendekvaliteter och kan stödja omkringliggande landsbygd med service. I Linköping är de prioriterade utvecklingsorterna Linghem, Ljungsbro och Berg, Malmslätt och Vikingstad.

Enligt ortstrukturen ska det även göras särskilda satsningar i vackra lägen som möter efterfrågan på boende nära vatten. Det finns olika förutsättningar för kollektivtrafik för dessa områden, men säkra gång- och cykelvägar ska säkerställas när det byggs ut. Linköpings utpekade orter är Ekängen-Roxtuna, Sturefors och Sättuna.

Bedömning

Den övergripande viljeriktningen för hur den byggda miljön ska utvecklas i Linköpings kommun bedöms som aktuell. Tänkt utveckling är i linje med inriktningsbeslutet från 2005 och bedöms fortfarande som aktuell utifrån nya förutsättningar. Ortsstrukturen och de bärande principerna som redovisas i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping* aktualitetsprövades genom en förstudie som godkändes i kommunstyrelsen i juni 2022 (KS 2021-206). Bedömningen är att de övergripande principiella ställningstagandena som baseras på principen om samordnad bebyggelse- och infrastrukturutveckling i huvudsak är

aktuella och att attraktiva och strategiskt lokaliserade områden för både bostäder och verksamheter bidrar positivt till kommunens kompetensförsörjningsbehov. Slutsatserna dras bland annat med stöd i en rapport som togs fram av Region Östergötland 2019 med syfte att få en aktualiserad och samlad förståelse för vilken potential som finns i ökad funktionalitet, utifrån nuvarande förutsättningar (*Funktionalitetens betydelse för Östergötland, Kontigo, EcoSoci och WSP, 2019)*.

Även om de övergripande principerna bedöms som aktuella finns det delar som behöver moderniseras. Norrköping och Linköping beslutade i samband med förstudien 2022 att påbörja en ny process för att uppdatera den gemensamma planen. I samband med projektet är ambitionen att renodla det gemensamma innehållet så att dessa endast omfattar ställningstaganden som är relevanta i ett mellankommunalt perspektiv, med koppling till regionala strategier som till exempel *Utvecklingsstrategi för Östergötland (2021)* och den kommande rumsliga strategin. Bedömningen är även att ortstrukturen bör utvecklas till en mer komplett strukturbild och justeras utifrån nya kommunala viljeinriktningar.

Ett arbete pågår att ta fram fördjupade inriktningar för Skeda udde (se prövningen för landsbygden och småorterna) och det bedöms fortfarande finnas behov av att fördjupa ställningstagandena för Malmslätt och Sturefors. Fördjupad planering för Malmslätt pågår, men är pausad på grund av väntan på ökad klarhet i frågan om militärt flygbuller. Kommunen ser fortsatt positivt på utvecklingen av Malmslätt och de inriktningar som föreslås i samrådsförslaget av den fördjupade översiktsplanen för Malmslätt anses fortfarande lämpliga. I nuläget gör dock kommunen bedömningen att så länge tydliga statliga besked i frågan om militärt flygbuller saknas, saknas förutsättningar att arbeta vidare med planen. Detta innebär också att inom påverkansområdet kring Försvarsmaktens riksintresse Malmens flottiljflygplats är osäkerheterna just nu för stora för att kommunen ska kunna hantera förfrågningar om utveckling av fastigheter genom planbesked och planläggning.

Slutsatser från bedömningen av övergripande kommunomfattande inriktningar

- **Ortstrukturen och de bärande principerna** som redovisas i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* aktualitetsprövades genom en kommungemensam förstudie som godkändes i kommunstyrelsen i juni 2022 (KS 2021-206). Bedömningen är att de övergripande principiella ställningstaganden är **aktuella,** men att visst behov av uppdatering finns. Uppdateringsarbetet har påbörjats.

- Följande geografier av översiktsplanen bedöms **i sin helhet** vara i **behov av en översyn och nya/ändrade ställningstaganden**:

    - Sturefors (ej påbörjad)
    - Malmslätt (påbörjad men pausad)
    - Skeda udde (påbörjad)
    - Sättuna (behöver ersättas med nya inriktningar)

Prövning av inriktningarna för staden

Bärande inriktningar i staden

Beskrivning

Inriktningarna som gäller för stadens utveckling beskrivs i en rad olika plandokument, alla med grund i *Översiktsplan för staden Linköping* från 2010. Staden har högsta prioritet för befolkningsutvecklingen och ska enligt översiktsplanen byggas tätare, rundare och bli mer sammanhållen. Inriktningarna bidrar till ökad funktionalitet och gör att barriärer kan byggas bort. Staden blir då tryggare, mer integrerad och mer tillgänglig.

Bedömning

De bärande inriktningarna om att skapa en tätare, rundare och mer sammanhållen stad, bedöms som aktuella. De många delarna av översiktsplanen som gäller för staden gör det dock svårt att få en helhetsbild för hur staden ska utvecklas.

Inriktningar för **bebyggelse** i staden

Beskrivning

I den gällande översiktsplanen hanteras staden i två delar; den utvidgade innerstaden och ytterstaden. Översiktsplanen anger att innerstaden ska utvidgas längs strategiska stråk, genom stadsomvandling och strukturell förnyelse. Stångån/Kinda kanal ska integreras som ett samlande stadsrum och innerstaden ska utvidgas öster om Stångån. I staden finns även särskilda principer som ger riktning för hur ny bebyggelse i staden ska gestaltas.

Urbana stråk med stärkt underlag för service och kollektivtrafik ska binda samman ytterstad och innerstad. Ytterstaden ska utvecklas till en variationsrik och flerkärnig del av Linköping där befolkningstillväxt och ökad täthet i rätt lägen bidrar till fler stadskvaliteter. En annan viktig del är satsningen på befintliga stadsdelscentrum, där fler centrumfunktioner stödjer utvecklingen av en praktisk och innehållsrik stad. Översiktsplanen har fokus på att stadsbyggandet ska bidra till att minska segregation och främja social sammanhållning. Samtliga projekt ska ha en stadsbyggnadsidé eller arkitektonisk idé, bidra till den omgivande staden och visa hur det samspelar med sin omgivning. De värden som finns i staden ska tas tillvara och utgöra basen för stadens identitet och kvalitet.

Det ska finnas en god mark- och planberedskap för företagsetablering och för lokalisering av nya verksamhetsområden. Det ska finnas områden för företag med speciella behov eller som är lämpliga för specifika branscher eller typer av företag. Det är viktigt att erbjuda möjligheter både i den utvidgade innerstaden, i halvcentrala stadsdelar, samt i områden för verksamheter som har speciella behov eller som inte är lämpliga att lokalisera centralt.

Inom staden finns fördjupande inriktningar för olika stadsdelar, exempelvis för Mjärdevi och västra Valla. Genom att genomföra planeringen för Mjärdevi och Västra Valla stärks denna attraktivitet och skapar förutsättningar för bostäder och verksamheter. Området har ett strategiskt viktigt läge i staden och det finns verksamheter som är av regionalt och nationellt intresse. Inom området föreslås cirka 6 500-7 000 bostäder och cirka 500 000 kvm verksamhetsyta.

Gällande teknisk försörjning ska ny teknik och systemlösningar enligt översiktsplanen uppmuntras i stadsbyggandet. Kommunen ska ha fokus på hög kvalitet, säkerhet och tillgänglighet samt resurssnålhet och låg miljö- och klimatpåverkan. Energieffektivisering och införandet av energieffektiva system och utrustningar är en viktig faktor. Fjärrvärme ska vara den huvudsakliga uppvärmningsmetoden för staden, och fjärrvärmenätet ska byggas ut i takt med stadens expansion. All användning av fossila bränslen för energiproduktion ska enligt översiktsplanen fasas ut på sikt.

Bedömning

Inriktningar för bebyggelseutvecklingen i staden bedöms som i huvudsak aktuella. Exempel på det är inriktningar om att innerstaden ska utvidgas längs strategiska stråk, genom stadsomvandling och strukturell förnyelse och staden ska ta språnget över Stångån/Kinda kanal, liksom att Linköpings ytterstad ska planeras längs urbana stråk och med en flerkärnighet.

I och med det ändrade stationsläget bedöms innehållet i *Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum (2010)* som inaktuellt. Pågående översiktsplanering med *Tematiskt tillägg för Ostlänken (TÖP Ostlänken)* har stöd i andra delar av översiktsplanen som är mer i linje med nuvarande förutsättningar. Bedömningen bedöms inte få några negativa konsekvenser. I kommande tillägg studeras de konsekvenser den nya järnvägens dragning förväntas få på eftersträvad stadsutveckling. Det ger möjlighet att belysa relationen mellan innerstaden och nytt stationsområde, vilket innebär att mark- och vattenanvändningen för norra delen av staden bedöms som delvis aktuell. *TÖP Ostlänken* ska främst hantera direkta påverkansområden från järnvägsanläggningen genom Linköping, vilket betyder att vissa uppdateringsbehov kommer att kvarstå även efter att *TÖP Ostlänken* har antagits.

Kommunen har trots ett kontinuerligt översiktsplanearbete inte uppdaterat ställningstaganden gällande verksamhetsmark. Det har varit svårt att genomföra vissa av de utpekade områdena på grund av bland annat markförhållanden och bedömningen är att den totala markreserven för verksamheter behöver ses över för att säkra kommunens behov. Översiktsplanen behöver generellt anpassas till nya förutsättningar och behov gällande verksamheter, som till exempel aktuell statistik om prognos för tillväxt och specifika etableringspreferenser för olika branscher.

Inriktningarna om en utvidgad innerstad med levande stads- /stadsdelsnoder i ytterstaden, bedöms som fortsatt aktuella. Sedan *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* antogs 2016 har dock läget för järnvägsstationen flyttats och handelsmönster förändrats. Detta ger nya förutsättningar för handeln som behöver beaktas när staden utvecklas. Det fångas delvis upp i projektet *Framtidens stadskärna*, som tar sin utgångspunkt i översiktsplanens inriktningar. Det är även viktigt att få med den starka utveckling som kommunen ser i kreativa och kulturella näringar. De bedöms vara katalysatorer för stadsomvandling och översiktsplanen skulle kunna utvecklas med detta i åtanke.

Stadsbyggnadsprinciperna för staden i *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad (2017)* och i *Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad (2022)* bedöms som aktuella. Principerna kan dock behöva nyanseras med utgångspunkt i olika stadskaraktärer, samt bättre svara upp till de mål som finns i *Politik för gestaltad livsmiljö (2018)* avseende på integration och jämställdhet. Kommunen ser därför behov av att vidareutveckla inriktningarna utifrån ny kunskap och nya behov.

I *Översiktsplan för staden Linköping (2010)* finns ett antal utredningsområden utpekade. Nya förutsättningar för bland annat järnväg och flygplats gör att det nu finns en tydligare utgångspunkt för att peka ut en långsiktig användning av dessa områden. Områdena bör därför analyseras på nytt gentemot nu aktuella förutsättningar.

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering. Exempelvis så har Råberga vattenverk byggts om, Stångån har blivit ett vattenskyddsområde och rågas överförs numera via gasledning till Åby biogasanläggning. Bedömningen är även att översiktsplanen behöver ge tydligare stöd för lokalisering av olika tekniska försörjningssystem såsom mobilmaster, återvinningsstationer och nätstationer, speciellt i staden där konkurrensen om marken är stor och bebyggelsetrycket högt. Likaså bedöms de nya reglerna för hushållsnära avfallshantering kräva särskild uppmärksamhet i stadens täta bebyggelsemiljöer.

Inriktningar för **kommunikationer** för staden

Beskrivning

För att stärka möjligheten att resa på ett hållbart sätt är de bärande inriktningarna för trafik och mobilitet i staden är att i högre grad prioritera gång, cykel och kollektivtrafik. Detta ska bland annat möjliggöras genom utbyggnad av trafiknät, tillämpning av fyrstegsprincipen, förtätning i starka kollektivtrafikstråk, att genomfartstrafiken begränsas centralt, samt genom en styrande parkeringsplanering. Biltrafiken har hög prioritet i dagens trafiksystem och kommer även fortsatt kräva god framkomlighet, men behöver i högre grad samspela med andra trafikslag.

Översiktsplanens inriktningar för innerstaden anger hur olika stråk ska användas och pekar bland annat ut stråk där gåendes respektive cyklisters anspråk ska vara prioriterade. Planen innehåller förslag på att göra Storgatan till en gågata och att omvandla en del av Drottninggatan till en bussgata. Planen anger även att vissa delar av trafiknätet i ytterstaden ska utvecklas till urbana stråk där bebyggelsen ska vara tät och det ska finnas gena och effektiva kommunikationer, samt att funktionen av yttre ring successivt ska flyttas längre ut från staden. Det har även pekats ut knutpunkter för byten mellan olika trafikslag.

I planen finns ett kommunalt godsspårreservat norr om Linköping. Syftet med reservatet är att vid behov kunna flytta ut godstrafiken på järnväg från staden.

Figur 4: *Godsspårreservatet enligt redovisning i Översiktsplan för staden (2010). I Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014) redovisas en förlängning till Södra stambanan väster om Malmslätt*

Bedömning

Bärande inriktningar för staden gällande kommunikationer bedöms i huvudsak som aktuella, bland annat sett till kommunens mål om minskade utsläpp från transportsektorn. Det finns

dock delar som behöver ses över och redovisas på ett tydligare sätt. Bland annat är inriktningarna för trafik och mobilitet fördelade i ett flertal olika dokument som behandlar olika geografier. Att olika geografier har hanterats vid olika tidpunkter har bidragit till att översiktsplanen har litet fokus på sambanden mellan de geografiska delarna, exempelvis vilken betydelse trafiklederna mellan innerstad och ytterstad har för systemet som helhet. Stadens huvudvägnät behöver hänga samman på ett bättre sätt över de geografiska gränserna innerstad och ytterstad, samt mellan stad och omland. Huvudvägnätet behöver planeras på en övergripande nivå vilket kan medföra att vissa utpekade åtgärder i översiktsplanen behöver revideras.

Eftersom läget för Ostlänken och den nya stationen varit under utredning under många år har översiktsplanen inte kunnat fånga rätt behov och förutsättningar. På grund av att rätt planeringsförutsättningar saknats har vissa frågor inte utretts färdigt, det gäller exempelvis det utpekade huvudvägnätet i trafikplanen för innerstaden. Nya planeringsförutsättningar medför nya ställningstaganden kring trafik, vilket innebär att översiktsplanen behöver uppdateras. En station i Steninge medför en omfattande strukturomvandling, exempelvis behöver funktionen av både C-ring och Y-ring förändras. Behoven av strukturomvandling är som störst i stadens norra delar, i synnerhet i den nya stationens närhet, men för bil och kollektivtrafik ger lokala förändringar också effekt längre ut i nätet på grund av nätens stormaskighet. En station i Steninge medför, i kombination med en förväntad befolkningsökning, också behov av ett ändrat upplägg för kollektivtrafiken vilket påverkar hela staden. De utpekade huvudvägnäten behöver därför delvis revideras. Projektet TÖP Ostlänken kommer att ta hand om huvudnätet för bil och kollektivtrafik, samt de lokala delar av huvudnätet för cykel som berörs av den nya järnvägen och stationen. Förändringarna av näten påverkar också kommunens inriktning för knutpunkter och bytesnoder. Det har även identifierats ett behov av att flytta flygplatsterminalen. Beroende på resultatet av pågående utredningar kan översiktsplanen behöva uppdateras utifrån nya förutsättningar.

Kommunen bedömer att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar. Lokalisering och utformning av trafikinfrastruktur kan dock inte ensamt bidra till att öka det hållbara resandet i enlighet med översiktsplanens inriktningar. Var målpunkter är lokaliserade är avgörande för behovet av transport och valet av transportsätt.

Som beskrivet tidigare bedöms inriktningen om det kommunala godsspårreservatet, inklusive kombiterminal som inaktuell. Den pågående järnvägsplaneringen tar höjd för att godstrafiken ska gå på järnväg genom staden. Ändringen medför tillkomst av mark som kan få annan markanvändning och minskad barriäreffekt mot exempelvis Tallboda, samt ökar möjligheten för en utbyggnad av Staby trafikplats med en norrgående anslutning.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** för staden

Beskrivning

Grönstrukturen i staden beskrivs som en plats för möten och stadsliv, samt som resurs för biologisk mångfald, klimatanpassning, rekreation och andra ekosystemtjänster. Stadens grönytor ska utvecklas genom att beakta kvalitet, tillgång, nåbarhet och tillhörighet. En

utveckling utifrån olika karaktärer för olika typer av grönytor är tänkt att tillgodose olika målgrupper och behov. Översiktsplanen innehåller inriktningar för närparker, stadsdelsparker, stadsparker och stadsnära natur- och friluftsområden. Det finns även inriktningar för stadens gröna stråk som bland annat spridningssamband.

Stångåns sträckning mellan mynningen vid Roxen och E4 ska utvecklas till ett upplevelserikt och vackert promenad- och cykelstråk på båda sidor av ån med goda vattenkontakter. Växt- och djurliv ska tas i beaktning i samband med föreslagna åtgärder.

Bedömning

Inriktningarna för stadens grön- och blåstruktur är i huvudsak aktuella. Det saknas dock ett samlat grepp, med övergripande analyser och helhetstänk för hela staden avseende både grön- och blåstruktur. Stråk och samband behöver kartläggas och definieras över plangränserna, framförallt för när det gäller helt nya stadsdelar som kommer att utvecklas i samband med Ostlänken och där grönstruktur för biologisk mångfald och rekreation i stort saknas idag. Det finns även behov att lägga samman grön- och blåstrukturers olika värden och betydelse (ekologiskt, socialt, klimatanpassning m.m.) för att kunna göra värderingar och prioriteringar, men även för att få kunskap och förståelse för hur de kan utvecklas och stärkas framåt. Kommunens syn på gröna impedimentytor är ett exempel på en fråga som skulle kunna utvecklas.

Stångån som en pulsåder för vattenmiljöer i staden ges stort utrymme i *Översiktsplan för staden Linköping (2010)*, men mycket har genomförts sedan planen antogs. Synen på vattenmiljöers betydelse ur många olika perspektiv, är fortfarande viktiga. Ett helhetsgrepp på översiktlig nivå, kring både Stångån och andra vattenmiljöer som exempelvis Tinnerbäcken, behövs.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för staden

Beskrivning

Med förhållanden av väsentlig betydelse menas värden och hänsyn som behöver beaktas i planeringen. Översiktsplanens inriktningar lyfter till exempel fram att stadens kulturarv ska beaktas vid fortsatt utveckling och att byggnader som har högt kulturhistoriskt värde och identitetsskapande funktioner behöver tas tillvara vid omvandling. Hela stadskärnan är utpekat som riksintresse för kulturmiljövården. Det finns även andra utpekade områden med höga kulturhistoriska värden där förtätning eller andra förändringar av bebyggelsemiljön bör undvikas eller ske med särskilt stor hänsyn.

Översiktsplanen innehåller även ställningstaganden för naturvärden, främst kopplat till utveckling av olika platser i staden. Ett antal av stadens park- och naturområden anses så värdefulla att de är av riksintresse och Natura 2000-områden. Exempel på det är *Vidingsjöskogen, Ullstämmaskogen* och *Tinnerö eklandskap.*

Utöver riksintressen för natur- och kulturvård finns också riksintresse för totalförsvaret (till exempel *Malmens flygflottilj)* och riksintresse för kommunikation som *SAAB flygplats och Linköping city airport*. I översiktsplanen finns även olika alternativ för Stångådalsbanans framtida sträckning, antingen att banan ansluter till Södra stambanan likt idag eller att banan får en av två utpekade sträckningar öster om Linköpings flygplats och SAAB Tannefors.

Kommunens generella inriktning är att inom eller i direkt anslutning till den befintliga stadsbebyggelsen prioritera stadens utbyggnad framför bevarande av jordbruksmark. När jordbruksmark väl används så ska det dock göras resurseffektivt och klokt. Genom att planera för en rundare, tätare och mer sammanhållen stad begränsas byggnation på brukningsvärd jordbruksmark på andra ställen. Bebyggelseutvecklingen sker i strategiska lägen för att stärka befintlig ortsstruktur, samtidigt som kommunen värnar om värdefull sammanhängande jordbruksmark. Inom tätorten Linköping kan behovet av fler bostäder till stor del klaras inom stadens utbredning. Behovet av ny verksamhetsmark för störande verksamheter behöver däremot i många fall hanteras utanför stadens avgränsning.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. Det har exempelvis tillkommit ny kunskap i flera av ytterstadens stadsdelar. I områden som idag saknar kunskapsunderlag och där stort bebyggelsetryck finns, kan nya underlag behöva tas fram.

De övergripande inriktningarna för naturvården bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. Genom kommunens arbete med naturvårdsprogrammet uppdateras kunskapsunderlaget kontinuerligt. Riksintresset för *eklandskapet Linköping - Åtvidaberg* har ändrats geografiskt och riksintresset *Stångåns och Göta kanals vattensystem* har fått en uppdaterad beskrivning, något som inte beaktats i översiktsplaneringen. Ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden kan generellt behöva tas fram utifrån nya underlag.

För riksintresse *Malmens flygflottilj* och *FOI* (område av betydelse) har ändringar skett som inte har hanterats i någon del av översiktsplanen, men ställningstaganden finns utifrån tidigare beskrivningar. Även riksintresset för *flygplats SAAB Linköping City Airport* har ändrats. Det har gjort att det västra reservatet för Stångådalsbanan som först antagits i *Översiktsplan för staden Linköping (2010)* och sedan befästs av senare planer, bedöms som inaktuell då den inte är genomförbar. Kvar finns den befintliga sträckningen och ett mer externt läge, så möjligheten att trafikera Stångådalsbanan finns kvar. Bedömningen bedöms inte få betydande negativa konsekvenser.

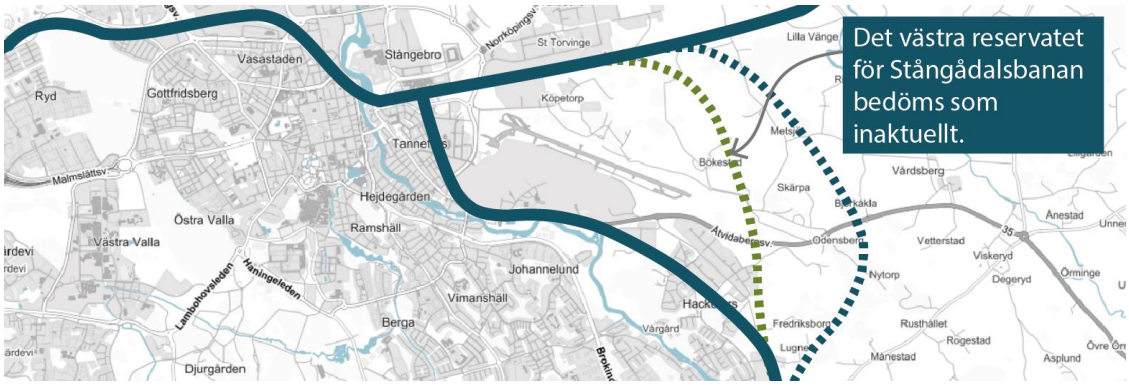

Figur 5: *Det västra reservatet för Stångådalsbanan (grön linje) har bedömts som inaktuell utifrån ny kunskap*

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Slutsatser från bedömningen av översiktsplanens innehåll för staden

- Översiktsplanens bärande inriktningar för staden som redovisas i *Översiktsplan för staden Linköping inklusive trafikstrategin (2010)*, *Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad (2022)*, *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad (2016)*, *Linköpings mötesplatser (2019)*, *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad (2017)*, *Trafikplan för Linköpings innerstad (2022)* och *Mjärdevi och Västra Valla (2019)* bedöms som i huvudsak **aktuella.**

- Följande delar av översiktsplanen för staden bedöms som **inaktuella:**

    - Översiktsplanens fördjupade inriktningar för Kallerstad som först antagits genom *Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm (2010)*, samt i efterföljande planer som befäster aktuella inriktningar.

    - Det västra reservatet för Stångådalsbanan som först antagits i *Översiktsplan för staden Linköping 2010*, samt i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

    - Det kommunala godsspårreservatet, inklusive kombiterminal, som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*, samt förtydligats i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

    - Av staten upphävda riksintressen.

- Nedanstående delar bedöms vara i **behov av uppdatering.** Kommunen ser behov av att:

    - Ta ett samlat grepp kring verksamhetsmark
    - Ange en långsiktig markanvändning inom utpekade utredningsområden utifrån nu gällande förutsättningar
    - Se över huvudvägnäten för olika trafikslag utifrån nya förutsättningar
    - Peka ut viktiga noder för trafik och mobilitet utifrån nu aktuella förutsättningar, samt vid behov uppdatera andra inriktningar i översiktsplanen som följd av detta
    - Ta ett samlat grepp avseende grön- och blåstruktur
    - Vidareutveckla och nyansera stadsbyggnadsprinciperna
    - Se över behovet av att uppdatera inriktningarna utifrån nya förutsättningar för handeln och andra kreativa och kulturella näringar i stadskärnan

De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i staden. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

Prövning av inriktningarna för landsbygden och småorterna

Bärande inriktningar för landsbygden och småorterna

Beskrivning

Inriktningarna för landsbygden och småorterna beskrivs i *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014)*, samt i två fördjupningar av översiktsplanen för Bestorp och Brokind från 2015. Kommunen har en tydlig inriktning om att främja landsbygdsutveckling och att hela kommunen ska vara attraktiv för boende och företagande. Den framtida utvecklingen ska samtidigt vara miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbar. Med småorter menas ca 60 småorter på landsbygden som 2014 hade mer än 200 invånare. Det inkluderar Bestorp och Brokind som det finns fördjupningar av översiktsplanen för.

Bedömning

Kommunens bärande inriktningar för landsbygden och småorterna bedöms som aktuella. Inriktningarna bedöms bidra till hållbar landsbygdsutveckling även utifrån nuvarande förutsättningar.

Inriktningar för **bebyggelse** på landsbygden och i småorterna

Beskrivning

Utvecklingen av landsbygden och småorterna utgår utifrån en hållbar ortstruktur som bygger på principen om samordnad bebyggelse- och infrastrukturutveckling. Huvudprincipen är att merparten av utvecklingen ska ske i anslutning till befintliga småorter, där utvecklingen prioriteras utifrån olika förutsättningar. En annan viktig princip handlar om att värna den stadsnära landsbygden, vilket bidrar till en tydlig skillnad på stad och landsbygd där tätortsnära natur säkras. Det skapar också förutsättningar för en hållbar och sammanhängande utveckling av staden, samt värnar värdefull jordbruksmark.

För att inte helt begränsa möjligheter för stadsnära lantligt boende pekas det ut fem områden i översiktsplanen där sådant boende ska möjliggöras. Det är Kränge, Vårdsberg, Landeryd, öster om Rystad och Gullberg. Utöver dessa stadsnära områden är inriktningen inom det som kallas för randzonen att stor restriktivitet ska råda gentemot ny bebyggelse. Det finns även särskilda fördjupningar av orterna Bestorp och Brokind där det föreslås ett antal utbyggnadsområden, samt potentiella förtätningsmöjligheter.

Utöver de utvecklingsmöjligheter som pekas ut i anslutning till orterna har kommunen en positiv syn på byggande av enskilda bostadshus på landsbygden utanför den stadsnära randzonen. Dessa prövas i varje enskilt fall utifrån inriktningar i översiktsplanen. Byggande av bostäder på värdefull jordbruksmark medges inte. Inom de utpekade utvecklingsorterna har inte kommunen varit lika restriktiv gällande jordbruksmarken i syfte att skapa förutsättningar för hållbar utveckling. Översiktsplanen redovisar även möjlighet till nischat boende, exempelvis för hästgårdar eller boende vid golfbanor, samt möjlighet till utveckling i strandnära landsbygdsområden (LIS). Läs mer om LIS-områden i den tematiska bedömningen.

Den strategiska betydelsen av en aktiv vatten- och avloppsplanering är viktig för genomförandet av översiktsplanens inriktningar. Vid förhandsbesked om bygglov på landsbygden ska det villkoras att lösningar för vatten och avlopp och energisystem är hållbara, även i bygglovsärenden och fastighetsbildningsärenden ska detta beaktas.

Bedömning

Översiktsplanens bärande idéer om en hållbar ortstruktur på landsbygden som utgår från principen om samordnad bebyggelse- och infrastrukturutveckling bedöms vara aktuell. Att värna om den stadsnära landsbygden genom en randzon bedöms som en aktuell och viktig inriktning för att bevara mark för stadens framtida utveckling, värna om jordbruksmarken och bevara närheten till rekreation, men kommunen ser behov av att tydligare motivera randzonens gränser för att öka förståelsen. De utpekade områdena inom randzonen som möjliggör stadsnära lantligt boende bedöms som aktuella.

Sedan översiktsplanens inriktningar antogs har ansökningar om förhandsbesked ökat markant i kommunen kring orter som Vikingstad, Ljungsbro, Berg och Linghem. Gränserna mellan tätort och omland är inte alltid motiverade med det i åtanke, vilket ger olika och otydliga inriktningar för respektive sida av plangränsen. För att ge bättre stöd för efterföljande processer behöver synen på utveckling av områden på gränsen kring tätorterna fördjupas.

Vissa av småorterna har byggts ut enligt de möjligheter som redovisas i översiktsplanen. Skeda udde är en sådan ort där ny fördjupad planering har inletts (*FÖP Skeda udde*). Några ytterligare fördjupningar bedöms inte behövas i dagsläget. Utvecklingsskissen för Askeby har i detaljplaneskedet till viss del frångåtts då bebyggelseområdena B1 och B2 har byggts samman. B3 och B4 har bedömts som ej ekonomiskt försvarbara att genomföra på grund av svår terräng. Översiktsplanen behöver justeras för att matcha de nya förutsättningarna. Utpekade områden som är specifikt avsatta för vissa typer av nischboenden bedöms behöva ses över vid en revidering eftersom dessa bedöms som svåra att följa upp i bygglovsskedet. Utpekade områden för nischboende bedöms därför som delvis aktuella. I *Serviceplan för landsbygden i Linköpings kommun (2022)* prioriteras serviceutveckling på landsbygden. Prioriterade orter enligt serviceplanen är Bestorp, Brokind, Nykil, Skeda udde och Ulrika. Prioriteringen stämmer överens med inriktningarna i översiktsplanen.

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering. Exempelvis behöver inriktningar som relaterar till vatten- och avloppsfrågor på landsbygden ses över i samband med en uppdatering av översiktsplanen, exempelvis inriktningar kopplat till reningsverket i Björkeberg.

Inriktningar för **kommunikationer** på landsbygden och i småorterna

Beskrivning

Trafikplaneringen på landsbygden och i småorterna ska enligt översiktsplanen ske i enlighet med kommunens mål om koldioxidneutralitet. Fokus ligger på att skapa förutsättningar att öka det kollektiva resandet. Åtgärder som föreslås är utbyggnad och utveckling av gång- och cykelnät, samt pendlingsparkeringar för byte mellan cykel/bil och kollektivtrafik samt samåkning. Översiktsplanen har även som inriktning att utveckling av trafiken på

Stångådalsbanan inte ska omöjliggöras. I kommunens översiktsplan finns som tidigare nämnt ett reservat för ett godsspår norr om Linköping som även påverkar landsbygden.

Bedömning

Den bärande principen om samordnad bebyggelse- och infrastrukturutveckling bedöms fortfarande som aktuell, liksom de generella inriktningarna för trafik på landsbygden och i småorterna. Det finns dock specifika åtgärder som kan behöva utvärderas. Bland annat bedöms vissa inriktningar vara för detaljerade utifrån dagens behov. Ett exempel på det är detaljerade trafikåtgärder i Bestorp och Brokind där åtgärderna i många fall berör det statliga vägnätet där kommunen har begränsad rådighet. Liksom i andra delar av översiktsplanen behöver vägnätet för olika trafikslag hänga samman på ett bättre sätt. Kommunen bedömer även att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar. Som beskrivet i prövningen av översiktsplanens inriktningar för staden bedöms inriktningen om det kommunala godsspårreservatet som inaktuell.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** på landsbygden och i småorterna

Beskrivning

I *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014)*, beskrivs betydelsen av naturmiljö och friluftsliv som kvaliteter för en levande landsbygd. Inriktningarna innehåller övergripande strategier för grönstrukturen, med hänvisning till kommunens naturvårdsprogram för 2013-2017. Utpekade stråk och platser saknas dock för stora delar av geografin. De generella inriktningarna innebär bland annat att friluftslivet ska utvecklas. Tillgängligheten i slättlandskapet ska förbättras genom att motionsslingor, ridstigar och promenadvägar anläggs i samråd med markägare. Eklandskapet, samt Göta kanal och Stångån/Kinda kanals sjösystem är exempel på viktiga platser för rekreation på landsbygden.

Bedömning

Bedömningen är att inriktningarna avseende grön- och blåstruktur är aktuella, men att de skulle kunna fördjupas med tydligare ställningstaganden kring faktiska strukturer utifrån både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Att peka ut en grön- och blåstruktur på landsbygden och för småorterna, skulle kunna synliggöra spridningssamband och rekreationsmöjligheter på ett tydligare sätt än idag. Även ställningstaganden kopplat till mötesplatser för lek och aktivitet, samt möjlighet för närrekreation och friluftsliv skulle kunna förtydligas då dessa idag på många platser hanteras på en relativt övergripande nivå. Ytor för dessa funktioner behöver säkerställas inom flera geografier.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för landsbygden och småorterna

Beskrivning

Kulturmiljöer beskrivs som viktiga resurser som skapar värden på landsbygden. Ny bebyggelse i anslutning till kulturmiljöer kan genom den kontinuitet som då skapas, bidra till att stärka kulturmiljön. På vissa platser behövs dock stor varsamhet.

Befintliga naturvärden ska enligt översiktsplanen bevaras, skötas och utvecklas i enlighet med kommunens naturvårdsprogram. Sjöar och vattendrag är betydelsefulla och attraktiva och deras värde ska säkerställas genom att återställas från mänsklig påverkan, genom att behålla biologisk mångfald, samt att natur- och kulturvärden bibehålls eller förbättras.

Översiktsplanen är restriktiv till byggande på jordbruksmark utanför de utpekade småorterna. Byggande på värdefull jordbruksmark medges inte varken i randzonen eller på rena landsbygden. På platser med goda förutsättningar för hållbar utveckling, det vill säga i anslutning till utpekade småorter, kan mindre arealer jordbruksmark tas i anspråk.

På landsbygden och småorterna finns en rad riksintressen för totalförsvaret, för *flygplats SAAB Linköping City Airport* och för *Stångåns och Göta kanals vattensystem*. Riksintresset för *Götalandsbanan* fanns tidigare, men är nu upphävt.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. Nytt kunskapsunderlag finns för bland annat Sätra stugby, Vårdsberg, Skeda udde och Landeryd. I områden som idag saknar kunskapsunderlag och i områden där befintliga kulturmiljöer behöver kunna hanteras och stärkas, kan nya underlag behöva tas fram. Ett helhetsgrepp behöver också tas över riksintressen och de regionala intressena avseende kulturmiljö.

De övergripande inriktningarna för naturvården bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. Liksom för övriga geografier kan även ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden behöva tas fram utifrån nya regionala underlag.

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Vissa revideringar har skett angående Försvarsmaktens riksintressen som påverkar översiktsplaneringen. Kommunen behöver ta ställning till riksintressen för *Malmens flottiljflygplats*, *mätplats Lilla Gåra*, *Prästtomta skjutfält* och militära del *Väderradar Vilebo*. För riksintresset *mätplats Lilla Gåra*, finns inga kommunala hänsynstaganden i någon del av översiktsplanen. Det saknas även uppdaterade ställningstaganden för riksintresset *SAAB flygplats*, då riksintresseområdets avgränsning har reviderats sedan kommunens ställningstagande gjordes. På en övergripande nivå bedöms inte inriktningarna ha förändrats, men andra geografier berörs av att landningsbanan har flyttats. Riksintresset *Stångåns och Göta kanals vattensystem* har ändrats, vilket betyder att kommunens

ställningstagande baseras på en äldre beskrivning. Upphävda riksintressen bedöms inte påverka översiktsplanens ställningstaganden för landsbygden.

Slutsatser från bedömningen av översiktsplanens innehåll för landsbygden och småorterna

- Översiktsplanens bärande inriktningar för landsbygden och småorterna som redovisas i *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (2014), Översiktsplan för Bestorp (2015)* och *Översiktsplan för Brokind (2015)* bedöms som i huvudsak **aktuella.** Vissa av orterna har byggts ut enligt inriktningarna i översiktsplanen, men det finns fortfarande utvecklingsmöjligheter kvar.

- Följande delar av översiktsplanen för landsbygden och småorterna bedöms som **inaktuella**:

    - Det kommunala godsspårreservatet, inklusive kombiterminal, som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*, samt förtydligats i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

    - Av staten upphävda riksintressen.

- Nedanstående delar bedöms vara i **behov av uppdatering.** Kommunen ser behov av att:

    - Tydligare motivera randzonens avgränsning
    - Förtydliga ställningstagandet för områden mellan tätort och landsbygd
    - Se över inriktningar om nischboende utifrån nya förutsättningar
    - Se över trafiknätet utifrån nuvarande förutsättningar, bl.a. i Bestorp och Brokind
    - Peka ut viktiga noder/platser för trafik och hållbar mobilitet
    - Fördjupa ställningstaganden kopplat till mötesplatser, lek och idrott
    - Fördjupa ställningstagandena för blå och gröna kopplingar, både utifrån sociala och ekologiska värden
    - Justera bebyggelseområden i Askeby utifrån ny kunskap
    - Uppdatera kommunens syn på utveckling av Skeda Udde (arbetet har påbörjats)

    De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i staden. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

Prövning av inriktningarna för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Bärande inriktningar för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Beskrivning

Ekängen och Roxtuna utgör tillsammans ett område som enligt *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping* (2010) ska prioriteras för utveckling på grund av sitt attraktiva läge. Ekängen ska enligt översiktsplanen växa från ett litet fritidshusområde till en större tätort med egen identitet och Roxtuna ska på sikt bli en del av Ekängens tätort. Utvecklingen beskrivs i en fördjupning av översiktsplanen från 2012.

För området Distorp-Gärstad redovisas en framtida avgränsning av Tekniska verkens verksamhetsområde vid Gärstad, inklusive de expansionsmöjligheter som behövs i det växande Linköping. Ett nytt stort verksamhetsområde för bland annat logistik- och företag med stor omgivningspåverkan föreslås i Distorp.

Bedömning

Översiktsplanens inriktning om att Ekängen och Roxtuna ska prioriteras för utveckling på grund av sitt attraktiva läge bedöms som aktuellt, liksom utvecklingsinriktningar för Distorp - Gärstad. Även bärande inriktningar för utbyggnaden av områdena som redovisats i fördjupningen av översiktsplanen från 2012 bedöms som i huvudsak aktuella.

Inriktningar för **bebyggelse** för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Beskrivning

Ambitionen i översiktsplanen är att genom föreslagen utveckling ge ett större befolkningsunderlag för den service och de anläggningar som saknas i Ekängen. Området föreslås utvecklas med över 2 000 nya bostäder, ett mindre handels- och servicecentrum, samt rekreations- och idrottsområden.

Enligt översiktsplanen ska Ekängen ges förutsättningar att även fortsättningsvis vara en attraktiv ort. Detta sker genom att höga krav ställs på utformning och struktur av ny bebyggelse. Olika hustyper och upplåtelseformer ska eftersträvas vilket skapar varierande boendemiljöer och ökar ortens attraktionskraft. Kommunens ambition är skapa förutsättningar för ett lokalt utbud av idrottsanläggningar, kultur och andra funktioner som kan erbjuda en intressant och värdefull fritidssysselsättning för Ekängsbor i alla åldrar.

Tekniska verkens nuvarande och framtida behov av markområden för värme- och kraftproduktion, deponier och upplag tillgodoses inom eller i direkt anslutning till det befintliga området vid Gärstad. För att genomföra planeringen för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad krävs att tekniska försörjningssystemen byggs ut.

Bedömning

Översiktsplanens inriktningar för bebyggelse bedöms som i huvudsak aktuella. Dock har antalet nya bostäder fördubblats i efterföljande planeringsskeden jämfört med den planering

som gjordes i översiktsplanen. Inriktningar kopplat till utbildnings- omsorgs- och kultur- och fritidsfrågor, bedöms därför som delvis aktuella eftersom dessa frågor tydligt hänger samman med befolkningsmängden. Ett växande Ekängen har till exempel behov av ytterligare en idrottshall. Även inriktningar kopplat till kommersiell service bör ses över.

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering. Se resonemang för tidigare geografier.

Inriktningar för **kommunikationer** för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Beskrivning

Översiktsplanen anger att Ekängsvägen ska bli trevligare och få en tydlig utformning anpassad till omliggande landskap. Ett hållbart och säkert resande för alla trafikslag är en bärande inriktning i planen. Det ska vara ett självklart val att gå och cykla till målpunkter i orten och i närområdet. Ny och befintlig bebyggelse ska länkas samman med gång- och cykelvägar. En ny huvudgata ska byggas öster om befintlig bebyggelse för att ta hand om trafiken till ny bebyggelse. Trafikplats Staby ska bli fullständig med en koppling norrut, vilket ger förutsättning för en ny huvudgata till Ekängen parallellt med Ekängsvägen.

I kommunens översiktsplan finns som tidigare nämnt ett reservat för ett godsspår norr om Linköping. Reservatet påverkar även den här geografin.

Bedömning

Inriktningarna gällande kommunikationer i Ekängen, Roxtuna, Distorp och Gärstad bedöms som i huvudsak aktuella. De övergripande inriktningarna om att det ska vara lätt att resa kollektivt bedöms som aktuella, men det kan finnas behov av mindre justeringar utifrån nya förutsättningar. Generellt behöver vägnäten för olika trafikslag ses över, så att näten får en enhetlig benämning i hela översiktsplanen.

Kommunen bedömer att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar.

Som beskrivet i prövningen av översiktsplanens inriktningar för staden bedöms inriktningen om det kommunala godsspårreservatet som inaktuell.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Beskrivning

Inriktningen i översiktsplanen är att eftersträva fler tillgängliga grön- och strandområden och nya gröna stråk, vilket ska bidra till att öka trivseln och sammanhållningen i orten. Grönområden och tätortsnära skogar som har ett värde för rekreation och/eller biologisk mångfald ska enligt översiktsplanen bevaras och utvecklas.

Bedömning

Bedömningen är att inriktningarna avseende grön- och blåstruktur är aktuella, men att de skulle kunna fördjupas med tydligare ställningstaganden kring faktiska strukturer utifrån både ett socialt och ekologiskt perspektiv. En möjlig utveckling av översiktsplanen skulle kunna vara att förtydliga och säkerställa behovet kring allmän plats, exempelvis för dagvatten och friytor inom utbyggnadsområden som parker, lekytor och mötesplatser. Dock behöver behovet avvägas gentemot en för översiktsplanen lämplig detaljeringsnivå.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

Beskrivning

Översiktsplanen anger bland annat att ett antal byggnader behöver skyddas i detaljplan eftersom de har stor identitetsskapande betydelse. Utöver det finns ett antal gårdar med kulturhistoriskt värde i landskapet som sätter prägel på området. Vid en utbyggnad av ett nytt verksamhetsområde vid Distorp ska bevarande av historiskt värdefulla byggnader och alléer eftersträvas.

Områden med höga naturvärden ska bevaras enligt inriktningarna i översiktsplanen. Samband för god ekologisk funktionalitet, exempelvis gröna stråk mellan närliggande ekmiljöer, ska bevaras och förstärkas i så stor utsträckning som möjligt. Roxen är ett riksintresse för friluftslivet och de västra delarna av sjön utgör riksintresse för naturvård. Området är även ett Natura 2000-område och ett så kallat RAMSAR-område, vilket betyder att sjön ingår i flera nätverk av skyddad natur. Stränderna inom geografin ska enligt översiktsplanen undantas från bebyggelse, förutom för att tillgodose friluftslivets intressen.

Den mest strukturpåverkande miljö- och riskfaktorerna inom planområdet är risken för översvämningar från Roxen och hanteringen av dagvatten. Det finns behov att genomföra fördröjningsåtgärder, anordna flödessvackor, höjdsätta hus och anpassa känslig infrastruktur och minska föroreningspåverkan. Åtgärder ska vidtas för att förbättra den ekologiska statusen.

Ekängen är en betydelsefull ort för kommunens utveckling. För att orten ska kunna utvecklas och växa på ett ändamålsenligt sätt och för att kunna bevara viktiga rekreationsområden, behöver jordbruksmark i vissa fall tas i anspråk. Inriktningen är därför att bebyggelseutveckling inom eller i direkt anslutning till befintlig bebyggelse prioriteras framför bevarande av jordbruksmark. Inriktningen är i enlighet med övergripande principer i översiktsplanen gällande jordbruksmarken.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. I områden som idag saknar kunskapsunderlag och i områden där befintliga kulturmiljöer behöver kunna hanteras och stärkas, kan nya underlag behöva tas fram.

Inriktningarna för naturvården bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. Inriktningar om att stränderna ska undantas för bebyggelse och anläggningar och utvecklas för friluftsliv bedöms som aktuella, men liksom för övriga geografier kan ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden behöva tas fram utifrån nya regionala underlag. Som tidigare nämnt har kommunen inte tagit ställning till ny värdebeskrivning för riksintresse för *Göta kanal och Stångån vattensystem* (2014). Även nya miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten i distriktet södra Östersjön med tillhörande åtgärdsprogram för 2022-2027 tillkommit, vilket blir särskilt relevant för ett vattennära läge som Ekängen. Inriktningarna för miljökvalitetsnormer för vatten bedöms som delvis aktuella på grund av nytt underlag.

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Slutsatser från bedömning av översiktsplanens innehåll för Ekängen, Roxtuna, Distorp och Gärstad

- Översiktsplanens inriktningar för Ekängen, Roxtuna, Distorp, Gärstad som antagits genom *Översiktsplan för Ekängen- Roxtuna och Distorp- Gärstad (2012)* och *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* bedöms i huvudsak **aktuella.**

- Följande delar av översiktsplanen för Ekängen, Roxtuna, Distorp, Gärstad bedöms som **inaktuella:**

    - Det kommunala godsspårreservatet, inklusive kombiterminal, som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*, samt förtydligats i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

- Nedanstående delar bedöms vara i **behov av uppdatering.** Kommunen ser behov av att:

- Se över inriktningar för offentlig och kommersiell service utifrån genomförd exploatering
- Se över utbudet av mötesplatser för lek och idrott
- Se över trafiknätet utifrån nuvarande förutsättningar
- Peka ut viktiga noder/platser för trafik och hållbar mobilitet
- Fördjupa ställningstagandena för grön- och blåstrukturen utifrån både sociala och ekologiska värden

De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i Ekängen, Roxtuna, Distorp och Gärstad. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

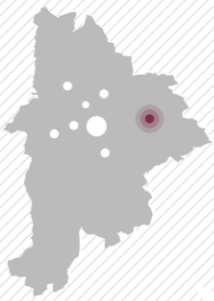

Prövning av inriktningarna för Linghem

Bärande inriktningar för Linghem

Beskrivning

Utvecklingen av Linghem beskrivs i en fördjupning av översiktsplanen från 2011. Linghem är utpekad som en prioriterad utvecklingsort i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010),* bland annat på grund av sina goda förutsättningar för kollektivtrafik.

Bedömning

Översiktsplanens inriktning om att Linghem ska prioriteras för utveckling, bland annat på grund av sina goda förutsättningar för hållbart resande bedöms som aktuell. Även bärande inriktningar för utbyggnaden av Linghem som redovisats i fördjupningen av översiktsplanen från 2011 bedöms som aktuella.

Inriktningar för **bebyggelse** för Linghem

Beskrivning

Kommunens inriktning är att Linghem ska utvecklas till en attraktiv boendeort i regionen med ca 6000 invånare på lång sikt. Utbyggnaden i Linghem behöver enligt översiktsplanen ske etappvis och bidra till en tätare och mer sammanhållen ort. Utvecklingen ska ske utifrån befintlig struktur inom gång- och cykelavstånd till stationen, och obebyggda ytor i anslutning till stationen och centrum ska förtätas. Nya områden föreslås mot väster, öster och mot norr. En tätare och mer varierad bebyggelsestruktur föreslås, för en mer heterogen befolkning i orten. Översiktsplanens inriktning är att serviceutbudet behöver stärkas, främst vid stationen och centrumområdet. Centrumområdet och dess närmiljö ska utvecklas till en attraktiv och stimulerande mötesplats. Tomt för framtida skoländamål reserveras i det västra utvecklingsområdet.

Linghem är ansluten till Linköpings vatten- och avloppsreningsverk. Inriktningarna i översiktsplanen utgår från att det allmänna VA-ledningsnätet byggs i flera riktningar. En utbyggnad av ledningsnätet norrut kan dock bli mer besvärlig och kostsamt då förutsättningarna inte är lika bra.

Bedömning

Inriktningarna för hur bebyggelsen i Linghem ska utvecklas bedöms som i huvudsak aktuella. Sedan fördjupningen av översiktsplanen antogs har en stadsbyggnadsskiss för Himna, väster om Linghem, arbetats fram (2018). Stadsbyggnadskissen bedöms vara i linje med fördjupningen för Linghem avseende bebyggelsestruktur.

I översiktsplanen finns ett utpekat utredningsområde norr om väg 757. Nya förutsättningar för Ostlänken gör att det nu finns en tydligare utgångspunkt för att peka ut en långsiktig användning av utredningsområdet. Området bör därför analyseras på nytt gentemot nu aktuella förutsättningar.

***Figur 6**: Norr om Linghem finns ett utredningsområde för ny bebyggelse. Nya förutsättningar gör att det nu finns förutsättningar att ta ställning till områdets användning.*

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering.

Inriktningar för **kommunikationer** för Linghem

Beskrivning

Översiktsplanen anger att Linghem ska ha korta, gena och attraktiva gång- och cykelstråk till pendeltågsstationen och centrum, samt att cykelvägnätet ska binda samman nya utbyggnadsområden med det befintliga samhället. Resandet med kollektivtrafik ska stärkas. En av inriktningarna i översiktsplanen är att minska genomfartstrafik och tung trafik genom orten vilket föreslås hanteras med en ny tillfart och en ny förbifart. Väg 757 byggs enligt förslaget om och kopplas till väg 796.

Bedömning

Att prioritera utveckling av kollektivtrafik till och från orten samt gång och cykling inom orten är inriktningar som fortfarande är aktuella. Flera åtgärder i planen är redan planerade eller genomförda, exempelvis nya cykelvägar till utbyggnadsområden. Trafikverket arbetar även med en ny infart för väg 757 som ersätter de två anslutningar som finns i dagsläget, liksom en ny förbifart väster om Linghem. Förbifarten för väg 757 har planerats i ett annat läge än vad som visas i fördjupningen av översiktsplanen. Det innebär att förbifarten så som den visas i fördjupningen är inaktuell. Bedömningen bedöms inte få några betydande negativa konsekvenser.

***Figur 7:** Reservatet för ny förbifart såsom den är ritad i översiktsplanen (skissen ovan) bedöms inte längre som aktuellt*

Fördjupningen av översiktsplanen för Linghem hänvisar även till gamla uppgifter kring Ostlänkens korridor och hur det påverkar orten. Överlag finns behov av att uppdatera och revidera delar av planen i förhållande till nya förutsättningar för den statliga järnvägsplaneringen.

Kommunen bedömer att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** för Linghem

Beskrivning

I Linghem är det ingen brist på grönytor, däremot visar översiktsplanen på ett behov av mer kvalitativa och upplevelserika närmiljöer. Detta ska enligt översiktsplanen göras genom förstärkning och kompletteringar. Himnafjällsområdet är ett centralt rekreationsområde i Linghem med stor potential att utvecklas.

Stratomtabäcken/Linghemsbäcken är det enda naturliga vattendraget i samhället. Planeringen strävar efter att ta tillvara på dagvatten på ett bättre sätt för att öka den biologiska mångfalden.

Bedömning

Bedömningen är att inriktningarna avseende grön- och blåstruktur är aktuella, men att de skulle kunna fördjupas med tydligare ställningstaganden kring faktiska strukturer utifrån både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Ett exempel på utveckling av inriktningarna är att tydligare visa på kopplingar från Linghem till omgivande miljöer.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för Linghem

Beskrivning

Enligt översiktsplanen ska hänsyn till kulturhistoriska värden tas, både till stationsmiljön och andra byggnader som silon och ladugården vid Linghems gård. Det finns även fornlämningar och ett antal naturvårdsobjekt redovisade. Skogsområden och vattenmiljöer behöver tas i beaktning vid fortsatt utveckling. Linghemsbäcken beskrivs bland annat som viktig för dagvattenhanteringen inom orten.

Planeringen av Linghem påverkas av riksintressen för *Södra stambanan* och för *Götalandsbanan*. De mark- och vattenområden som är aktuella ska enligt översiktsplanen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Linghem är en prioriterad utvecklingsort som omges av jordbruksmark. För att få till en ändamålsenlig struktur och kunna bevara grönområden som är betydelsefulla bland annat ur ett rekreationsperspektiv är inriktningen att bebyggelseutveckling inom eller i direkt anslutning till befintlig bebyggelse prioriteras framför bevarande av jordbruksmark. Inriktningen är i enlighet med övergripande principer i översiktsplanen gällande jordbruksmarken.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på

ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. Nytt kunskapsunderlag finns för bland annat för Stratomta sanatorium och för Himna. I områden som idag saknar kunskapsunderlag och i områden där befintliga kulturmiljöer behöver kunna hanteras och stärkas, kan nya underlag behöva tas fram.

De övergripande inriktningarna för naturvården bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. Liksom för övriga geografier kan ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden behöva tas fram utifrån nya regionala underlag.

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Slutsatser från bedömning av översiktsplanens innehåll för Linghem

- Översiktsplanens inriktningar för Linghem som antagits genom *Fördjupning av Linghem (2011)* och i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* är i huvudsak **aktuella.**
- Följande del av översiktsplanens fördjupade del för Linghem bedöms vara **inaktuell:**
    - Reservatet för ny förbifart 757 väster om Linghem, utpekad i *Fördjupning av översiktsplanen för Linghem (2011).*
- Nedanstående delar bedöms vara i **behov av uppdatering.** Kommunen ser behov av att:
    - Fördjupa ställningstagandena för grön- och blåstrukturen utifrån både sociala och ekologiska värden
    - Se över trafiknätet utifrån nuvarande förutsättningar
    - Peka ut viktiga noder/platser för trafik och hållbar mobilitet
    - Uppdatera kommunens inriktning för utredningsområdet norr om orten

      De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i Linghem. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

Prövning av inriktningarna för Ljungsbro och Berg

Bärande inriktningar för Ljungsbro och Berg

Beskrivning

Ljungsbro och Berg är två orter vars samlade utveckling beskrivs i en fördjupning av översiktsplanen från 2015. Den övergripande strategin är att stärka kopplingen mellan Ljungsbro och Berg för att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Samordningsvinsterna i kombination med ett ökat befolkningsunderlag bidrar till attraktiva och bärkraftiga orter, samtidigt som orterna bevarar sina unika karaktärer. Göta kanal pekas ut som den naturliga länken som binder samman orterna.

Bedömning

Inriktningen om att Ljungsbro och Berg ska prioriteras som utvecklingsorter i Linköpings kommun bedöms som aktuell. Även övergripande utvecklingsstrategier, som att stärka kopplingen mellan orterna och att tydliggöra Göta kanal som sammanbindande stråk, bedöms som aktuella.

Inriktningar för **bebyggelse** för Ljungsbro och Berg

Beskrivning

Den utveckling som föreslås i översiktsplanen omfattar en utbyggnad med cirka 1 500 bostäder vilket innebär cirka 4 200 nya invånare i orterna. Bostadsutvecklingen kategoriseras i tre olika bebyggelseprinciper som vart och ett representerar en bild av en önskad utveckling. De tre principerna är centrumbebyggelse, blandad bostadsbebyggelse och småhusbebyggelse.

För en långsiktigt hållbar centrumstruktur föreslås en utveckling där de två centrumpunkterna i Ljungsbro och Berg kompletterar varandra. Etablering och placering av verksamheter i något av centrumområdena ska ske utifrån båda orternas perspektiv. Utvecklingen föreslås bygga vidare på de båda orternas olika karaktärer. Ljungsbro centrum blir i huvudsak servicecentrum och lokalt vardagscentrum medan Bergs centrum profileras mot turistnäringar. I Berg föreslås även etablering av ett område med möjlighet för till exempel konferensanläggning och kallbadhus, samt en småbåtshamn i Roxen. I översiktsplanen redovisas även utvecklingsmöjligheter för verksamhetsområden.

Inriktningen för teknisk försörjning framhäver behovet av att dagvattenhanteringen inom orterna ska vara långsiktig och bidra till god vattenkvalitet och minskad miljöbelastning. Dagvattenhanteringen ska säkerställas med lokalt omhändertagande och öppna system. Ny bebyggelse ska anslutas till det kommunala verksamhetsområdet för vatten- och avlopp.

Bedömning

De bärande inriktningarna för bostadsbebyggelse i Ljungsbro och Berg bedöms som aktuella. Dock bedöms mark- och vattenanvändningskartan för Ljungsbro som delvis aktuell, bland annat eftersom nya bostadsområden och ny räddningsstation har prövats i detaljplan utan stöd i översiktsplan. Det finns även utpekade bostadsområden kring Motala ström som

på grund av ny kunskap om skredrisk bedöms vara mindre lämpliga för bebyggelse än vad som ansågs i översiktsplanen. Ännu en senare tillkommen planeringsförutsättning är kunskapen om alunskiffer, vilket försvårar genomförandet av vissa inriktningar. En översyn av tänkta utbyggnadsområden utifrån ny kunskap om skredrisk och alunskiffer behövs.

Inriktningarna för offentlig service bedöms som delvis aktuella. Det beror främst på behovet av att anpassa inriktningar för bland annat utbildning, omsorg, kultur, fritid och idrott till nya prognoser och behov. Det finns till exempel behov av en ny idrottshall och fler mötesplatser för lek. Inriktningen om att Ljungsbro ska vara servicecentrum och att Berg turistcentrum bedöms som aktuellt.

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering.

Inriktningar för **kommunikationer** för Ljungsbro och Berg

Beskrivning

Ny bebyggelse ska koncentreras till områden med goda kollektivtrafikförbindelser och kollektivtrafiken ska vara gen och lokaliseras så att byten kan ske mellan olika linjer och trafikslag. Det ska finnas ett tätt och gent gång- och cykelnät inom och mellan orterna samt med goda kopplingar mot tätorten Linköping. Trafiknätet för motorfordon ska utformas med målet att minska genomfartstrafiken.

Bedömning

De övergripande inriktningarna om ökat resande med kollektivtrafik, gång och cykel samt minskad genomfartstrafik genom orterna bedöms fortfarande som aktuella. De senaste åren har flera större detaljplaner tagits fram för orterna och flertalet analyser kring trafiksystemet har genomförts. Dessa analyser har varit mer detaljerade än tidigare och kan medföra att vissa av de åtgärder som pekas ut i översiktsplanen behöver revideras. Ny planerad täktverksamhet norr om Ljungsbro samt en ny räddningsstation i ortens södra del kan också påverka de åtgärdsförslag som finns i översiktsplanen.

Kommunen bedömer att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** för Ljungsbro och Berg

Beskrivning

Gällande grön- och blåstrukturen i Ljungsbro och Berg så har översiktsplanen fokus på Göta kanal, Motala ström och Blackbäcksravinen med dess närområden. Områden med höga naturvärden ska värnas och tillgängliggörs. Närheten till vatten tillvaratas för att skapa attraktiva bostadslägen, rekreationsstråk och möjlighet till fritidsaktiviteter samtidigt som den biologiska mångfalden främjas.

Bedömning

Bedömningen är att inriktningarna avseende grön- och blåstruktur är aktuella, men att de skulle kunna fördjupas med tydligare ställningstaganden kring faktiska strukturer utifrån både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Exempelvis kan kopplingarna till omgivande miljöer belysas på ett bättre sätt och förhållandet till ekosystemtjänster belysas på en nivå som är lämplig för översiktsplaneringen.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för Ljungsbro och Berg

Beskrivning

Enligt översiktsplanen ska Vreta klosters kyrkomiljö även fortsättningsvis dominera landskapsbilden. Ny bebyggelse ska anpassas till miljön, i främsta hand beträffande skala och materialval. För att behålla Göta kanals värde ur kulturhistorisk synpunkt ska byggnader och tekniska anläggningar så långt som möjligt bevaras och underhållas. Inom geografin finns riksintresse för *Vreta Kloster-Knivinge* och riksintresse för *Göta kanal.*

Vreta Kloster är även riksintresse för naturvården. Även *Västra Roxen* inklusive Svartåmynningen och Kungsbro är av riksintresse. Delar av området är utpekat som Natura 2000 och RAMSAR-område. Även *Göta kanal* är Natura 2000 område. Inom orterna finns även riksintresse för friluftsliv (*Göta kanal*) och för yrkesfisket (*Roxen*), samt för kommunikationer (*Riksväg 34*) och för totalförsvaret (*Malmens flygflottilj*).

Efter att översiktsplanen för Ljungsbro och Berg antogs, har ökad kunskap om alunskiffer inom planområdet tillkommit. En folder om alunskiffer har bifogats översiktsplanen som informerar om att utbyggnadsområden som ligger inom alunskifferförekomsten, ska utredas innan planbesked kan sökas. Syftet är att reda på om området är förorenat och vilka föroreningar som förekommer.

Ljungsbro och Berg är orter som prioriteras för utveckling, bland annat på grund av sina goda förutsättningar för service och sitt läge i stadens närhet. För att kunna växa på ett ändamålsenligt sätt har en viss mängd jordbruksmark inom eller i direkt anslutning till befintlig bebyggelse föreslagits för ny bebyggelse, i enlighet med övergripande principer i översiktsplanen gällande jordbruksmarken. Inriktningen värnar om de tätortsnära rekreationsområdena och gör att två av Linköpings största tätorter kan fortsätta utvecklas på ett sammanhållet sätt.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på

ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. I Ljungsbro och Berg bedöms behovet av ett nytt heltäckande kunskapsunderlag som särskilt stort.

Övergripande inriktningar om att höga naturvärden ska bevaras i möjligaste mån bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. En uppdaterad beskrivning av riksintresset *Stångåns och Göta kanals vattensystem* tillkom 2014 och riksintresset för *Malmens flygflottilj* med influensområde har reviderats efter att fördjupningen antogs. Liksom för övriga geografier kan ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden behöva tas fram utifrån nya regionala underlag.

Alunskifferförekomsten gör att det är svårt att exploatera vissa områden, exempelvis området B3. Kommunens generella ställningstagande kring alunskiffer som redovisas i *Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun (2019)* behöver avvägas mot föreslagen markanvändning. Samma sak gäller kommunens ställningstaganden för ras- och skredrisk som behöver vägas in och få påverka föreslagen markanvändning.

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Slutsatser från bedömning av översiktsplanens innehåll i Ljungsbro och Berg

- Översiktsplanens inriktningar för Ljungsbro och Berg som antagits genom *Översiktsplan Ljungsbro och Berg (2015)* och i den *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* är i huvudsak **aktuella**.

- Följande delar av översiktsplanens fördjupade delar för Ljungsbro och Berg bedöms vara **i behov av uppdatering:**

    - Se över utbudet av mötesplatser för lek och idrott
    - Fördjupa ställningstagandena för grön- och blåstrukturen utifrån sociala och ekologiska värden
    - Se över inriktningar för offentlig och kommersiell service utifrån genomförd exploatering
    - Se över trafiknätet utifrån nuvarande förutsättningar
    - Peka ut viktiga noder/platser för trafik och hållbar mobilitet
    - Uppdatera mark- och vattenanvändningskartan utifrån ny kunskap om bland annat alunskiffer och skredrisk

      De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i Ljungsbro och Berg. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring

teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

Prövning av inriktningarna för Sättuna

Bärande inriktningar för Sättuna

Beskrivning

Sättuna är en av de utpekade orterna i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*. Orten är utpekad på grund av sina möjligheter att erbjuda särskilt attraktiva boendemiljöer längs Roxens västra strand. Enligt en fördjupning av översiktsplanen från 2012 ska orten utvecklas till en attraktiv bostadsort nära vatten med gynnsamma kommunikationsmöjligheter, god barnomsorg och närhet till arbetsplatser, kultur och service. Cirka 360 nya bostäder ska tillskapas enligt översiktsplanen.

Eftersom den kommunala viljeinriktningen har ändrats för orten bedöms bara de bärande inriktningarna för den här geografin.

Bedömning

Den övergripande viljeinriktningen att utveckla Sättuna med ca 360 bostäder bedöms inte längre som aktuell, då samhällsbyggnadsnämnden de senaste åren har nekat två planbesked för bostadsbebyggelse (SBN 2020-683 och SBN 2021-597). De negativa planbeskeden omfattar så stora delar av utvecklingsförslaget av Sättuna, att hela den fördjupade översiktsplanen för Sättuna från 2012 bedöms som inaktuell. Även ställningstagandet i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* om att Sättuna är utpekad som utvecklingsort i ortstrukturen bedöms inte längre som aktuell. Det betyder att det efter beslutad planeringsstrategi inte finns några särskilda inriktningar för Sättuna. Befintlig markanvändning gäller tills kommunen har tagit fram en ny viljeriktning för ortens utveckling.

Upphävandet medför att jordbruksmark bevaras inom Sättunas omland, men minskar även serviceunderlaget för de som redan bor i Sättuna. Konsekvensen blir även att eventuella detaljplaneprövningar behöver ske utan stöd i översiktsplanen.

Slutsatser från bedömningen av översiktsplanens innehåll för Sättuna

- Översiktsplanens **inriktningar för Sättuna** som antagits genom *Översiktsplan för Sättuna (2012)* och *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* bedöms som **inaktuella**.

- Sättuna behöver ses över på nytt. En möjlig hantering är att ortens utreds och redovisas på samma nivå som andra orter på landsbygd

Prövning av inriktningarna för Vikingstad

Bärande inriktningar för Vikingstad

Beskrivning

En fördjupning av översiktsplanen från 2014 beskriver kommunens viljeriktning för utvecklingen av Vikingstad. Vikingstad är på grund av närheten till Linköping, samt ortens goda läge gällande kollektivtrafikförsörjning, utpekad som en prioriterad utvecklingsort i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*.

Bedömning

Inriktningen om Vikingstad som prioriterad utvecklingsort i Linköpings kommun bedöms som aktuell. Även bärande utvecklingsriktningar för ortens utveckling bedöms som aktuella.

Inriktningar för **bebyggelse** för Vikingstad

Beskrivning

Som en prioriterad utvecklingsort ska Vikingstad kunna erbjuda bra boendemiljöer samt ett serviceutbud för orten och dess omland. Orten ska kunna erbjuda en variation av bostäder, handel och service och utvecklas med småstadskaraktär. I Vikingstad ska det erbjudas olika boendetyper.

Nya områden ska enligt översiktsplanen anslutas till befintliga tekniska försörjningssystem. För full utbyggnad enligt planeringen behöver kapaciteten för vatten och avlopp att ses över.

Bedömning

Inriktningarna för bebyggelse bedöms som fortsatt aktuella, men den efterföljande planeringen möjliggör en högre exploatering än vad som uppskattats i översiktsplanen. Det ställer nya krav på offentlig och kommersiell service, samt mötesplatser för lek och idrott. Dessa inriktningar behöver därför ses över vid en kommande revidering av översiktsplanen.

Den generella bedömningen är att inriktningarna i översiktsplanen kopplat till teknisk försörjning är delvis aktuella och behöver ses över på grund av samhällsförändringar inom områden som klimatfrågor och elektrifiering.

Inriktningar för **kommunikationer** för Vikingstad

Beskrivning

Bärande inriktningar gällande kommunikationer är att bebyggelse och infrastruktur ska samordnas. Infrastrukturen ska utformas så att den uppmuntrar till en ökad andel gång-, cykel- och kollektivtrafikresor, där järnvägsstationen har en fortsatt central plats i orten. Småskaliga gaturum ska eftersträvas för att skapa trafiksäkra, trygga och attraktiva miljöer.

Barriärer i form av järnväg och större vägar ska överbryggas med fler passager. En framtida uppsamlingsgata föreslås i ortens nordöstra del.

Bedömning

De bärande inriktningarna för kommunikationer bedöms vara aktuella, men flera av åtgärderna i planen är ännu inte genomförda. Kommunen bedömer att översiktsplanen generellt behöver anpassas till nya förutsättningar gällande mobilitet och hållbart resande. Översiktsplanen behöver hantera dessa förutsättningar på en övergripande nivå, i fråga om exempelvis möjliggörande av infrastruktur för el och utpekande av samlade mobilitetshubbar Cykelstråken bör generellt ses över inom Vikingstad och kopplingar mot Rappestad, med fokus på säkra skolvägar, trafiksäkerhet, broar och tunnlar.

Inriktningar för **grön- och blåstruktur** för Vikingstad

Beskrivning

Inriktningen är att centrala grönområden ska innehålla en variationsrik parkmiljö med olika aktivitets- och rekreationsvärden. De områden som har höga rekreativa eller biologiska värden behöver bevaras och utvecklas. Parkmark i närheten av trafikytor ska gestaltas och tillgängligheten till Vikingstad omland ska underlättas.

Bedömning

Bedömningen är att inriktningarna avseende grön- och blåstruktur är aktuella, men att de skulle kunna fördjupas med tydligare ställningstaganden kring faktiska strukturer utifrån både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Exempelvis kan kopplingarna till omgivande miljöer belysas på ett bättre sätt och förhållandet till ekosystemtjänster belysas på en nivå som är lämplig för översiktsplaneringen.

Inriktningar för **förhållanden av väsentlig betydelse** för Vikingstad

Beskrivning

Det finns områden där särskilda hänsyn ska tas till den kulturhistoriska miljön. Ett exempel på en sådan plats är egnahemsbebyggelsen längs Odengatan, Vikingstad station och de tre gamla gårdsmiljöerna vid Bankebergs by.

I Vikingstad finns naturmiljöer av värde som pekas ut i kommunens naturvårdsprogram. Eftersom Vikingstad är lokaliserat inom ett jordbrukslandskap är det särskilt viktigt att bevara och utveckla de naturvärden som finns. Det finns riksintresse för naturmiljövården (*Kapellån*) och för kommunikationer (*Södra stambanan* och framtida *Götalandsbana*) i Vikingstad. Inriktningarna i översiktsplanen har dock inte tagit hänsyn till reservatet för Götalandsbanan eftersom reservatet var så omfattande.

Vikingstads goda läge med pendeltågsstation och närheten till Linköping gör att orten är prioriterad för utveckling. Orten omges dock av jordbruksmark och alternativ mark för bebyggelseutveckling saknas. Kommunen behöver därför ta jordbruksmark i anspråk för att kommunen ska kunna nyttja det stationsnära läget och för att Vikingstad ska kunna fortsätta utvecklas och växa.

Bedömning

Övergripande inriktningar för kulturmiljövärden bedöms som aktuella, men kommunen skulle behöva ta ställning till värdefulla områden som identifierats i senare tillkomma utredningar och avväga dessa mot andra allmänna intressen. Avvägningarna behöver även redovisas på ett tydligare sätt i kommande översiktsplanering. I Vikingstad bedöms behovet av ett nytt heltäckande kunskapsunderlag som särskilt stort.

Inriktningar om att det är särskilt viktigt att bevara och utveckla naturvärden på grund av omgivande jordbrukslandskap bedöms som aktuella, men liksom för kulturmiljövården behöver kommunen i vissa fall ta ställning till ny kunskap och tydligare redovisa avvägningen gentemot andra allmänna intressen på en för översiktsplaneringen lämplig nivå. Liksom för övriga geografier kan ställningstaganden för regionalt värdefulla friluftsområden behöva tas fram utifrån nya regionala underlag.

Reservatet för en framtida *Götalandsbana* betraktas inte längre som riksintresse för kommunikationer. Att det nu tas bort påverkar inte inriktningarna för Vikingstad, eftersom reservatet inte har fått påverka de inriktningar som togs fram för orten 2014.

Principerna kring hantering av jordbruksmark bedöms vara aktuella på en övergripande nivå. Inriktningen värnar om sammanhängande jordbruksmark på andra platser i kommunen och säkrar att Linköping kan växa på ett hållbart sätt. Det kan dock vara av värde att på ett tydligare sätt redovisa de platsspecifika avvägningar som gjorts gentemot andra intressen, samt i relevanta fall redovisa vilka alternativa lokaliseringar som har prövats. Redovisningen bör ta stöd i det nya regionala underlaget om jordbruksmark, som är mer differentierat än det underlag som fanns när nuvarande översiktsplan togs fram. Förfinade avvägningar utifrån nytt underlag skulle även kunna leda till behov av att ändra markanvändningen på vissa platser (läs mer under Livsmedelsförsörjning).

Slutsatser från bedömningen av översiktsplanens innehåll för Vikingstad

- Översiktsplanens bärande inriktningar för Vikingstad som antagits genom *Översiktsplan för Vikingstad (2014)* och *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)* bedöms som **aktuella.**

- Följande delar av översiktsplanen för staden bedöms som **inaktuella**:

    - Av staten upphävda riksintressen (riksintresse för *Götalandsbanan*)

- Följande delar av översiktsplanens fördjupade delar för Vikingstad bedöms vara **i behov av uppdatering:**

    - Se över utbudet av mötesplatser för lek och idrott
    - Fördjupa ställningstagandena för grön- och blåstrukturen utifrån sociala och ekologiska värden
    - Se över inriktningar för offentlig och kommersiell service utifrån genomförd exploatering
    - Se över trafiknätet utifrån nuvarande förutsättningar
    - Peka ut viktiga noder/platser för trafik och hållbar mobilitet

De övergripande bedömningarna som berör hela kommunen gäller även i Vikingstad. Det gäller till exempel behovet av ett helhetsgrepp kring teknisk försörjning, behov av att anpassa översiktsplanen till den statliga järnvägsplaneringen och behov av tydliga och mer avvägda ställningstaganden för förhållanden av väsentlig betydelse såsom riksintressen, jordbruksmark, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

Slutsatser från aktualitetsprövningen av Linköpings kommuns översiktsplan

I det här avsnittet sammanfattas genomförd aktualitetsprövning.

De bärande inriktningarna är aktuella, men en ny översiktsplan behövs för att möta nya och kommande krav

Kommunens bedömning är att den övergripande viljeriktningen för utveckling av den byggda miljön enligt den nu gällande översiktsplanen är aktuell. Tänkt utveckling är i linje med det inriktningsbeslut som togs 2005 och bedöms fortfarande som aktuell utifrån nya förutsättningar. Den bärande ortstrukturen och bärande inriktningar för staden, landsbygden, småorterna samt de prioriterade utvecklingsorterna (bortsett från Sättuna), bedöms som aktuella.

Delar av översiktsplanen bedöms dock som inaktuell (se nedan) och det finns frågor som behöver uppdateras, bland annat som följd av det nuvarande arbetssättet. Det gäller förhållandet till riksintressen och andra allmänna intressen, men även krav som berör hela översiktsplanen som behovet av en samlad konsekvensbedömning och nya beskrivningar av hur översiktsplanen förhåller sig till nuvarande regionala och nationella mål. Det finns även behov av att anpassa planen till nya krav och kommande statliga föreskrifter, göra planen tydlig och mer enhetlig, samt vidareutveckla planen inom en rad områden.

Så trots att de bärande inriktningarna i översiktsplanen bedöms som aktuella, ser kommunen ett sammanvägt behov av att ta fram **en ny översiktsplan** som vid antagande ersätter alla nuvarande delar. Eftersom de bärande inriktningarna är aktuella är inriktningen att den nya planen bygga vidare på den nuvarande. Den nuvarande översiktsplanen gäller tills en ny plan har tagits fram, då den fortfarande ger en i huvudsak aktuell vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Delar av översiktsplanen bedöms som inaktuellt

Vissa inriktningar i översiktsplanen bedöms som inaktuella. Bedömningen grundar sig på att inriktningarna antingen har ersatts eller att den kommunala viljeinriktningen har ändrats. Följande inriktningar bedöms som inaktuella:

- Översiktsplanens inriktningar för **Sättuna** som antagits genom *Översiktsplan för Sättuna (2012)* och *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010)*.
- Översiktsplanens fördjupade inriktningar för **Kallerstad** som först antagits genom *Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm (2010)*, samt i efterföljande planer som befäster aktuella inriktningar.
- Det västra reservatet för **Stångådalsbanan** som först antagits i *Översiktsplan för staden Linköping 2010,* samt i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

- Det kommunala **godsspårreservatet**, inklusive kombiterminal som först antagits i *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping 2010,* samt i efterföljande planer som befäster den aktuella inriktningen.

- **Reservatet för ny förbifart 757** väster om Linghem, utpekad i *Fördjupning av översiktsplanen för Linghem (2011).*

- Kommunala ställningstaganden för **borttagna riksintressen**:
    - Riksintresse för reservatet för framtida *Götalandsbana*
    - Riksintresse för *rv. 35 Linköping- länsgräns Kalmar*
    - Riksintresse för *rv. 34 Linköping- Motala*
    - *Stångådalsbanan Linköping- Hultsfred*

Konsekvenser av bedömningen

Bedömningen gällande *Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm (2010)*, *riksintressen* som är borttagna av staten, *reservatet för ny förbifart* i Linghem och det västra *reservatet för Stångådalsbanan* bedöms inte få negativa konsekvenser.

Att det *kommunala godsspårreservatet* förklaras inaktuellt bedöms dock få både positiva och negativa konsekvenser. De negativa konsekvenserna är att godstrafiken behöver fortsätta passera genom staden med risk för störningspåverkan, risk för för svårighet att överdäcka markförlagda järnvägsalternativ, samt att det är svårt i framtiden att hitta en ny lämplig sträckning för ett godstrafik när staden har byggts ut ytterligare. De positiva konsekvenserna är att ändringen medför tillkomst av mark som kan få annan markanvändning (eller att bevarande av jordbruksmark möjliggörs), minskad barriäreffekt samt ökad möjlighet för en utbyggnad av Staby trafikplats. Godsspårreservatet är en kommunal angelägenhet som i nuläget inte bedöms ha ekonomisk täckning för att genomföras.

De positiva konsekvenserna av att Sättuna inte byggs ut enligt fördjupning av Sättuna bedöms vara att jordbruksmark bevaras. De negativa konsekvenserna bedöms bland annat vara att en lägre befolkningstillväxt minskar möjligheten för förbättrad service. Att jordbruksmarken fredas från bostadsbyggande kan ses som positivt men å andra sidan kan bostadsbyggandet ske på annan jordbruksmark, inom eller utanför kommunen. Frågan är både komplex och svårbedömd.

Referenslista

Här samlas referenser till olika dokument och webbsidor som det hänvisas till i dokumentet.

Lagar

- Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)
- Plan- och byggförordningen (SFS 2011:338)
- Miljöbalken (SFS 1998:808)

Styrdokument, publikationer, beslut och yttranden

- Linköpings kommun (2021-12-07), *Avfallsplan och lokala föreskrifter, Tillsammans gör vi Linköping mer cirkulärt*
- Linköpings kommun (2017-09-26), *Dagvattenpolicy*
- Linköpings kommun (2018-06-18), *Hållbarhetspolicy för Linköpings kommun*
- Linköpings kommun (2005). *Inriktning i det fortsatta översiktsplanearbetet med utgångspunkt från planstrukturstudien* (KS 2005-0132)
- Linköpings kommun (2018-09-25), *Klimatanpassningsprogram*
- Linköpings kommun (2022-03-01), *Klimat- och energiprogram, inklusive energiplan för Linköpings kommun*
- Linköpings kommun (2021-10-26), *Riktlinjer för bostadsförsörjning i Linköpings kommun*
- Linköpings kommun (2020-06-24), *Riktlinjer för ekosystemtjänster*
- Linköpings kommun (2021-02-17), *Riktlinjer för ekologisk kompensation*
- Linköpings kommun (2022-04-20). *Serviceplan för landsbygden i Linköpings kommun*
- Linköpings kommun (2017-06-13), *VA-policy för landsbygden*
- Länsstyrelsen och Region Östergötland (2017). *Regional livsmedelsstrategi Östergötland*
- Länsstyrelsen i Östergötland (2022-09-06). *Länsstyrelsens underlag till beslut om planeringsstrategin, inkl. bilaga om statliga och mellankommunala intressen och mål* (Bilaga 2 till Planeringsstrategi).
- Länsstyrelsen (2020). *Regional friluftsstrategi*
- Länsstyrelsen (2018). *Att förvalta ett landskap - Fysisk planering och hushållning med jordbruksmark i Östergötland*

- Regeringen (2019). *Regeringens proposition 2019/20:52- En utvecklad översiktsplanering*
- Regeringen (2017) *Regeringens proposition 2016/17:104- En livsmedelsstrategi för Sverige − fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet*
- Regeringskansliet (2018). *Strategi för levande städer* (Skr. 2017/18:230)
- Region Östergötland (2021). *Utvecklingsstrategi för Östergötland*
- Region Östergötland (2020). *Målbild 2040 för Region Östergötlands engagemang i regional tågtrafik (tågstrategisk målbild)*
- Region Östergötland (2022). *Jordbruksmark i Östergötland* och *Värdering jordbruksmark -metodförslag*
- Region Östergötland genom Kontigo, Ecosoci och WSP (2019). *Funktionalitetens betydelse för Östergötlands utveckling*
- Regionförbundet Östsam (2014). *Östgötakommissionen för folkhälsa- slutrapport*
- Trafikverket (2023-06-26). *Kostnadsreducerande åtgärder i genomförandet av Ostlänken*
- Vattenmyndigheten, Södra Östersjön (2022). *Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Södra Östersjöns vattendistrikt*

  Projektgruppen har även fått in synpunkter under processen från bland annat Region Östergötland, Tekniska verken, Räddningstjänsten och olika interna enheter inom den kommunala verksamheten som har använts som stöd vid genomförda bedömningar.

Webbsidor

- Boverket (2021). *Vad gäller vid ändringen av PBL 3 kap 1 april?* https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/ikrafttradande--och-overgangsbestammelser/, [2023-12-07]
- Boverket (2023). *Föreskrifter om översiktsplan* https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/nyheter-pa-pbl-kunskapsbanken/foreskrifter-op/, [2023-12-07]
- Boverket (2022). *Klimatrisker i översiktsplaneringen* https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/, [2023-12-07]
- Boverket (2023). *Förhållanden av väsentlig betydelse* https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/vasentlig-betydelse/, [2023-12-07]

- Boverket (2023). *Gestaltad livsmiljö – politik för arkitektur, form och design* https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/andra-Styrmedel-for-kulturvarden/gestaltad/ [2023-12-11]
- Lantmäteriet (2023). *Målbilden för en obruten digital samhällsbyggnadsprocess* https://www.lantmateriet.se/sv/smartare-samhallsbyggnadsprocess/utbildningar/workshop/malbilden-for-en-obruten-digital-samhallsbyggnadsprocess/, [2023-12-07]
- Linköpings kommun (2023). *Gällande översiktsplan i Linköpings kommun*, https://www.linkoping.se/stadsplanering-och-trafik/oversiktsplanering/gallande-oversiktsplan/ [2023-12-07]
- Naturvårdsverket (2023). *Vägledning om miljöbedömning för planer och program.* https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/ [2023-12-07]
- Regeringskansliet (2020). *Uppdrag att se över kriterierna för och anspråken på områden av riksintresse* https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2020/01/uppdrag-att-se-over-kriterierna-for-och-anspraken-pa-omraden-av-riksintresse/ [2023-12-07]
- Regeringskansliet (2023). *Mål för transportpolitiken* https://www.regeringen.se/regeringens-politik/transporter-och-infrastruktur/mal-for-transporter-och-infrastruktur/ [2023-12-11]
- Trafikverket (2022). *Det här händer längs Ostlänken* https://www.trafikverket.se/vara-projekt/projekt-som-stracker-sig-over-flera-lan/ostlanken-en-ny-dubbelsparig-jarnvag/nyheter-for-ostlanken/2022/det-har-hander-langs-ostlanken/ [2023-12-11]
- Unicef (2023). *Barnkonventionen.* https://unicef.se/barnkonventionen [2023-12-11]
- United Nations Development Programme (UNDP) (2023), *Globala målen - för hållbar utveckling https://www.globalamalen.se/* [2023-12-11]